Rok V.

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

Nr. 2. Warszawa, dnia 15 lutego 1936 r.

Prenumeratę (w Warszawie zł. 12 rocznie, poza Warszawą zł. 16) przyjmuje wyłącznie Księgarnia Rolnicza w Warszawie, ul. Mazowiecka 10.

T R E Ś Ć:

USTAWY, DEKRETY I ROZPORZĄDZENIA

6. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 5 grudnia 1935 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 24 października 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych (Dz. U. R. P. z 24.I.36 r. Nr. 5, poz. 59) . 18
7. Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 18 grudnia 1935 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o urzędach rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich (Dz. U. R. P. z 24.I.36 r. Nr. 5, poz. 60) 67

OKÓLNIKI I PISMA OKÓLNE.

8. Pismo okólne M. R. i R. R. Nr. Z. Ryb. III—7/1/36 z dn. 8 stycznia 1936 r. w sprawie świadczeń obwodów rybackich własnych na Fundusz Ochrony Rybactwa 79

Wykaz ustaw, dekretów i rozporządzeń 80

SKOROWIDZ RZECZOWY.

ODDŁUŻENIE.

poz. 6 jednolity tekst rozp. Prezydenta R. P. z 24.X.1934 r. . 18

RYBOŁÓWSTWO.

poz. 8. świadczenia na Fundusz Ochrony Rybactwa 80

URZĘDY ROZJEMCZE.

poz. 7. jednolity tekst ustawy z 28.III.1933 r. 79

6.

OBWIESZCZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 5 grudnia 1935 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych.

Na podstawie art. 3 pkt. 1) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 września 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 449) ogłaszam jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 841) z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych powyższym dekretem w brzmieniu, nadanem mu dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 545).

Minister Skarbu: *E. Kwiatkowski.*

Załącznik do obw. Ministra Skarbu
z dnia 5 grudnia 1935 r.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 24 października 1934 r.

o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 15 marca 1934 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 221) postanawiam co następuje:

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 1.

(1) Długiem rolniczym w rozumieniu rozporządzenia niniejszego jest dług posiadacza gospodarstwa wiejskiego:

1) pozostający w związku z nabyciem, rozporządzeniem lub prowadzeniem takiego gospodarstwa, lub

2) pochodzący z tytułu indosu albo poręczenia, bez względu na to, w jakiej formie prawnej zostało ono udzielone.

(2) Domniemywa się, że każdy dług, obciążający posiadacza gospodarstwa wiejskiego, którego głównym zawodem jest prowadzenie tego gospodarstwa, jest długiem rolniczym. Ciężar dowodu przeciwnego spoczywa na wierzycielu.

Art. 2.

(1) Za gospodarstwa wiejskie rozporządzenie niniejsze uważa gospodarstwa rolne, leśne, ogrodowe, nasienne, hodowlane, pszczelne i rybne, za posiadaczy zaś tych gospodarstw — ich właścicieli, użytkowników i dzierżawców.

(2) Zakłady i warsztaty przemysłowe, prowadzone w zakresie gospodarstw wiejskich, uważa się za ich część składową.

Art. 3.

(1) W rozumieniu rozporządzenia niniejszego:

1) gospodarstwami grupy A są gospodarstwa o obszarze, nieprzewyższającym 50 ha; Ministrowie Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych mogą w drodze rozporządzeń zaliczyć w poszczególnych okręgach do gospodarstw tej grupy także gospodarstwa o obszarze od 50 do 100 ha;
2) gospodarstwami grupy B są gospodarstwa o obszarze, przewyższającym normy, oznaczone w pkt. 1), lecz nie większym niż 500 ha; Ministrowie Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych mogą w drodze rozporządzeń zaliczyć w poszczególnych okręgach do gospodarstw tej grupy także gospodarstwa o obszarze od 500 do 1000 ha;
3) gospodarstwami grupy C są gospodarstwa o obszarze, przewyższającym normy, oznaczone w pkt. 2).

(2) Ministrowie Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych mogą w drodze rozporządzeń podwyższać granice obszaru, ustalonego dla poszczególnych kategoryj gospodarstw, bądź dla poszczególnych okręgów gospodarczych, bądź w poszczególnych przypadkach gospodarczo uzasadnionych. Podwyższenie to nie może jednak przewyższać 30% obszarów, określonych w ust (1).

(3) Gospodarstwo ogrodowe, prowadzone w sposób handlowy na obszarze do 50 ha, może być zaliczone orzeczeniem urzędu rozjemczego do grupy B.

(4) Przy ustalaniu obszaru gospodarstwa:

1) należy uwzględnić łączny obszar wszystkich wiejskich jednostek gospodarczych, będących w posiadaniu jednej osoby;
2) w przypadku, gdy spadek nie został podzielony, uważa się, że każdy ze spadkobierców i zapisobierców nieruchomości posiada obszar stosunkowy do wysokości swe-

go udziału, jeżeli współwłasność istniała w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego;

3) nie zalicza się gruntów, objętych parcelacją, dokonywaną zgodnie z przepisami obowiązującemi, jeżeli co do tych gruntów zawarte już zostały umowy sprzedaży lub przedwstępne umowy sprzedaży, przyczem w tym ostatnim przypadku przepis punktu niniejszego może być zastosowany tylko po stwierdzeniu przez właściwego starostę, że obszar, niepodlegający zaliczeniu, znajduje się już w faktycznem posiadaniu nabywcy;

4) na podstawie odpowiedniego zaświadczenia właściwego starosty nie zalicza się nieużytków oraz gruntów, odstąpionych dla zlikwidowania służebności, choćby przeniesienie własności tych gruntów jeszcze nie nastąpiło;

5) nie zalicza się gruntów, zbytych po wejściu w życie rozporządzenia niniejszego.

Art. 3a.

(1) Do dnia 1 października 1938 r. zawiesza się z mocy samego prawa wymagalność wszelkich długów rolniczych, powstałych przed dniem 1 lipca 1932 r., a nieobjętych przepisami art. 6 i 7. Zawieszenie wymagalności obejmuje kapitał długu oraz odsetki, prowizje, koszty i inne należności uboczne z tytułu długu, należne za czas do dnia 1 listopada 1934 r.

(2) Przepis ustępu poprzedzającego stosuje się bez względu na przynależność gospodarstwa do jednej z grup, wymienionych w art. 3, oraz bez względu na to, czy dług został już objęty uporządkowaniem bądź z mocy samego prawa, bądź z mocy orzeczenia urzędu rozjemczego lub ugody.

Art. 4.

(1) Przepisy rozporządzenia niniejszego, dotyczące zmiany wysokości sumy dłużnej, oprocentowania, terminu lub sposobu jej zapłaty, konwersji jej na kredyt długoterminowy i wszelkich innych ulg, odnoszą się — w braku odmiennego przepisu szczególnego — wyłącznie do długów rolniczych, powstałych przed dniem 1 lipca 1932 r.

(2) Jeżeli zobowiązanie zaciągnięte zostało w drodze umowy rachunku bieżącego, za dług powstały przed tą datą uważa się niespłaconą należność, równą saldu na dzień 30 czerwca 1932 r.

(3) Wystawienie przez dłużnika nowych obligów, w celu wymiany w części lub całości obligów dawniej wydanych, lub

pokrycia dawniej zaciągniętych zobowiązań — choćby nawet było dokonane w trybie odnowienia zobowiązania — nie jest w rozumieniu rozporządzenia niniejszego zaciągnięciem nowego długu.

Art. 5.

Jeżeli przy powstaniu długu rolniczego walutę pobrał posiadacz gospodarstwa wiejskiego, wszelkie ulgi, dotyczące obniżenia oprocentowania i ustalenia terminu spłaty oraz obniżenia tego długu, rozciągają się na współzobowiązanych posiadaczy gospodarstw wiejskich oraz na innych współzobowiązanych, jeżeli ci ostatni, zaciągając zobowiązanie, nie pobrali waluty. Współzobowiązany może korzystać z większych ulg aniżeli dłużnik, który pobrał walutę, jeżeli z tytułu posiadanego gospodarstwa wiejskiego ulgi takie służą mu.

Art. 6.

(1) Jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, rozporządzenie niniejsze nie stosuje się do wierzytelności i długów:

1) Skarbu Państwa,
2) instytucyj ubezpieczeń społecznych,
3) związków samorządu terytorjalnego,
4) Banku Polskiego,
5) instytucyj kredytu długoterminowego,
6) banków, przedsiębiorstw i instytucyj państwowych lub komunalnych oraz ogólnie użytecznych przedsiębiorstw osadniczych w województwie śląskiem,
7) przedsiębiorstw bankowych, wymienionych w art. 2, 3 i 119 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowem (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 321),
8) Centralnej Kasy Spółek Rolniczych w Warszawie, komunalnych kas oszczędności, Galicyjskiej Kasy Oszczędności we Lwowie i Ukraińskiej Szczadnyci w Przemyślu,
9) gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych.
10) spółdzielni kredytowych, należących do związków rewizyjnych, których listę ustali Minister Skarbu w drodze rozporządzeń.

(2) Nawet bez przepisu szczególnego wierzytelności osób i instytucyj, wymienionych w ust. (1),podlegają przepisom rozporządzenia niniejszego, jeżeli zostały nabyte przez te osoby lub instytucje po dniu 1 lipca 1932 r. od osób lub instytucyj innych, aniżeli te, które zostały wyłączone z pod działania rozporządze-

nia niniejszego w ustępie poprzedzającym i w art. 7. Ustalenie daty nabycia będzie należało do właściwości urzędu rozjemczego. Przyjęcie przez instytucję nowych obligów, w celu wymiany w części lub całości obligów dawniej wystawionych, lub pokrycia dawniej udzielonych kredytów, oraz dyskonto i redyskonto wierzytelności, pochodzących z nowych operacyj kredytowych, dokonanych po dniu 1 lipca 1932 r., nie jest nabyciem wierzytelności w rozumieniu ustępu niniejszego.

(3) Konwersja i uporządkowanie długów rolniczych wobec instytucyj kredytowych są uregulowane oprócz przypadków, wspomnianych w ust. (1) i (2), rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o ulgach w spłacie długów posiadaczy gospodarstw wiejskich oraz rolniczych przedsiębiorstw i instytucyj w bankach państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 839) i ustawą z dnia 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 211), zmienionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 840).

Art. 7.

Przepisów rozporządzenia niniejszego nie stosuje się do wierzytelności:

1) z tytułu umowy o pracę; wyłączenie niniejsze nie dotyczy tej części poborów, która przewyższała 500 zł. miesięcznie,

2) z tytułu umowy o dzieło, zawartej z rzemieślnikiem,

3) z tytułu alimentów.

Art. 8.

Orzekanie, czy do długu mają zastosowanie przepisy art. 1, 2, 4, 5, 6 i 7, do jakiej grupy zalicza się gospodarstwo wiejskie (art. 3) oraz ustalanie stopnia zadłużenia posiadaczy gospodarstw wiejskich — należy do urzędu rozjemczego.

Art. 9.

(1) Przepisy rozporządzenia niniejszego nie stoją na przeszkodzie dokonywaniu potrącenia pretensyj wzajemnych, jeżeli warunki potrącenia istnieją w chwili zastosowania odpowiedniej ulgi do długu rolniczego. Jeżeli natomiast warunki te jeszcze nie zaszły, urząd rozjemczy może — pomimo to — zezwolić na potrącenie w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie.

(2) Przepisów ustępu poprzedzającego nie stosuje się, gdy pretensja wzajemna do posiadacza gospodarstwa wiejskiego powstała, lub zostala nabyta, po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

Art. 10.

Przepisy rozporządzenia niniejszego, w braku odmiennego przepisu szczególnego, mają zastosowanie także do długów, zasądzonych prawomocnemi orzeczeniami sądowemi.

Art. 11.

(1) żadne postanowienia umów lub innych tytułów, powstałych przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, nie stoją na przeszkodzie zastosowaniu jego przepisów. Postanowienia takie są nieważne, co nie powoduje jednak nieważności pozostałych postanowień tych umów lub innych tytułów.

(2) Zbycie wierzytelności rolniczej nie stoi na przeszkodzie zastosowaniu do tej wierzytelności przepisów rozporządzenia niniejszego.

Art. 12.

Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia zasady, na których właściwi ministrowie będą mogli udzielać dłużnikom Skarbu Państwa i instytucyj prawa publicznego z tytułu należności prywatno-prawnych, ulg, analogicznych do przewidzianych w rozporządzeniu niniejszem, oraz zasady, na których będą oni mogli umarzać w całości lub w części te należności.

Rozdział II.

Zapłata długów rolniczych papierami wartościowemi.

Art. 13.

(1) W ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego długi rolnicze, przewyższające 500 zł., będzie można spłacać na zasadach niżej podanych papierami wartościowemi, które będzie oznaczał Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych w drodze rozporządzeń. Rozporządzenia te będą ustalały również kurs, po którym wierzyciele będą obowiązani przyjmować te papiery.

(2) Papierami wartościowemi można zapłacić kapitał długu rolniczego (art. 1 i 4 ust. (1)) oraz odsetki, prowizje, kosz-

ty i inne należności uboczne z tytułu długu, należne za czas do dnia 1 listopada 1934 r.

(3) Zapłata może być przedterminowa i może obejmować całość lub część wymienionych należności z tem jednak, że zapłata ta nie może obejmować kwoty mniejszej, niż 500 zł.

(4) Jeżeli dług jest rozłożony na raty na podstawie przepisów rozporządzenia niniejszego, zapłata papierami wartościowemi może być zarachowana jedynie na całość długu, skutkiem czego nieuiszczone raty ulegają równomiernemu zmniejszeniu.

Art. 14.

Papiery wartościowe, któremi następuje zapłata długu rolniczego w myśl artykułów poprzedzających, powinny być opatrzone wszystkiemi kuponami, których termin płatności jeszcze nie nadszedł. Wartość kuponu bieżącego potrąca się od nominalnej sumy wierzytelności z zarachowaniem kwoty potrąconej przedewszystkiem na należność, płatną w gotowiźnie.

Art. 15.

Zapłata papierami wartościowemi długu, za który płacący odpowiada tylko rzeczowo, umarza zobowiązanie dłużnika osobistego do wysokości sumy nominalnej spłaconego długu rzeczowego.

Art. 16.

Minister Skarbu może w drodze rozporządzeń oznaczać papiery wartościowe, któremi w ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego będzie można spłacać długi rolnicze wobec oznaczonych kategoryj instytucyj, wymienionych w art. 6. Rozporządzenia te ustalą kursy, zasady oraz wszelkie inne warunki, na których wierzyciele będą obowiązani przyjmować te papiery.

Art. 17.

Prawo spłacenia długu rolniczego papierami wartościowemi może być uchylone orzeczeniem urzędu rozjemczego w następujących przypadkach:

1) jeżeli dług powstał z tytułu odszkodowania,
2) jeżeli urząd rozjemczy, uwzględniając położenie majątkowe, zarówno dłużnika, jak i wierzyciela, uzna, że zdolność płatnicza i możliwości gospodarcze dłużnika pozwalają mu uiścić dług gotowizną.

Rozdział III.

Konwersja długów rolniczych na kredyt długoterminowy w listach zastawnych.

Art. 18.

(1) Długi rolnicze zabezpieczone hipotecznie na nieruchomościach ziemskich mogą być, o ile odpowiadają warunkom niżej podanym, w ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego skonwertowane, bez zgody niższych wierzycieli hipotecznych, na długi w 4½% listach zastawnych, umarzalnych w okresie nie dłuższym, niż lat 55 z tem, że należność wierzycieli będzie spłacana temi listami po kursie al pari.

(2) Dla celów powyższej konwersji domniemywa się, że każdy dług, zabezpieczony hipotecznie na nieruchomości ziemskiej — z wyjątkiem długów wobec osób i instytucyj, wymienionych w art. 6 — jest długiem, podlegającym konwersji. Domniemanie to nie odnosi się do długów, zabezpieczonych hipotecznie na rzecz współmałżonka.

Art. 19.

(1) Konwersja może być zastosowana do następujących długów:

1) w gospodarstwach grupy A i B — do długów, mieszczących się w 50% szacunku nieruchomości,
2) w gospodarstwach grupy C o obszarze nieprzewyższającym 2.000 ha — do długów, mieszczących się w 40% szacunku nieruchomości,
3) w pozostałych gospodarstwach grupy C — do długów, mieszczących się w 30% szacunku nieruchomości.

(2) Minister Skarbu może w drodze rozporządzeń podwyższać procenty szacunku, określone w ustępie poprzedzającym w pkt. 2) i 3), do wysokości 50% szacunku nieruchomości.

(3) Konwersja może być zastosowana do długów gruntowych, do długów zabezpieczonych hipoteką umowną (umownem prawem zastawu), kaucją hipoteczną (hipoteką zabezpieczającą), hipoteką prawną, sądową lub przez ostrzeżenie — bez względu na to, czy zabezpieczenie jest ujawnione w wykazie hipotecznym czystym wpisem (intabulacją), czy przez zastrzeżenie.

Art. 20.

(1) Poza przypadkami, wymienionemi w art. 6 ust. (2) i art. 23, może być dokonana konwersja wierzytelności osób i instytucyj, wymienionych w art. 6, bez ich zgody jedynie

w przypadkach, które określi rozporządzenie Ministra Skarbu (art. 16).

(2) Przy konwersji, przewidzianej w rozdziale niniejszym, przepisy art. 15 i 17 stosuje się analogicznie.

Art. 21.

(1) Do dokonywania konwersji uprawnione będą instytucje kredytu długoterminowego, które oznaczy Minister Skarbu w drodze rozporządzeń.

(2) Instytucje te obowiązane będą uskutecznić rewizję swych regulaminów szacunkowych w celu dostosowania ich do obecnych warunków ekonomicznych i przedstawić Ministrowi Skarbu do zatwierdzenia projektowane zmiany lub zasady, któremi instytucje będą się kierowały przy stosowaniu tych regulaminów. Powyższe zmiany i zasady mogą być — bez względu na treść statutów instytucyj — uchwalone przez ich rady nadzorcze (komitety).

Art. 22.

(1) Konwersja może nastąpić na wniosek dłużnika lub wierzyciela, złożony właściwej instytucji kredytu długoterminowego. Prawo wniosku służy jednak wierzycielowi tylko wówczas, jeżeli należność jego zabezpieczona jest hipoteką umowną lub sądową i ujawniona jest czystym wpisem (intabulacją).

(2) Udzielenie pożyczki w listach zastawnych na konwersję zależy w każdym przypadku od decyzji instytucji kredytu długoterminowego. Decyzja ta zapada na mocy swobodnego uznania instytucji i nie wymaga uzasadnienia.

(3) Jeżeli konwersja następuje na wniosek wierzyciela, dłużnik obowiązany jest umożliwić instytucji oszacowanie nieruchomości. Rozporządzenie Ministrów Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych określi skutki uchylania się dłużnika od tego obowiązku.

(4) Decyzja instytucji kredytu długoterminowego, dotycząca oszacowania nieruchomości w celu przeprowadzenia konwersji, jest ostateczna.

(5) Jeżeli dłużnik zgłosi wniosek do instytucji kredytu długoterminowego o przeprowadzenie konwersji, a wierzyciel prowadzi egzekucję, urząd rozjemczy na podstawie zaświadczenia instytucji, stwierdzającego, że dłużnik posiada dane do uzyskania pożyczki długoterminowej na konwersję egzekwowanej wierzytelności, może zabezpieczyć wniosek dłużnika przez zawieszenie postępowania egzekucyjnego do czasu zakończenia konwersji. Jeżeli jednak decyzja instytucji (ust. 2)) nie za-

padnie w okresie sześciu miesięcy od daty postanowienia urzędu rozjemczego, zawieszenie egzekucji wygasa z mocy samego prawa.

Art. 23.

(1) Jeżeli na nieruchomości zahipotekowane są:

1) długi nie rolnicze (art. 1), lub powstałe po dniu 1 lipca 1932 r. (art. 4),

2) inne długi nie podlegające konwersji, uniemożliwiające zapisanie pożyczki w listach zastawnych, udzielonej na konwersję, na pierwszem miejscu hipotecznem, —

wówczas wierzyciele tych hipotek obowiązani są — według swego wyboru — bądź poddać swą wierzytelność konwersji na zasadach rozdziału niniejszego, bądź ustąpić pierwszeństwa hipotecznego dla długów konwertowanych, w takim jednakże tylko zakresie, aby wierzytelności ich pozostały w granicach 50% szacunku nieruchomości, ustalonego przez instytucje kredytu długoterminowego (art. 22 ust. (4)).

(2) Jeżeli konwersja następuje na wniosek jednego z wierzycieli, do hipotek, mających pierwszeństwo przed hipoteką wnioskodawcy, stosuje się analogicznie przepisy ustępu poprzedzającego.

(3) Właściciel nieruchomości, posiadający hipotekę właściciela lub hipotekę, pozostającą w jego rozporządzeniu, jak również współmałżonek właściciela nieruchomości, posiadający jakiekolwiek zabezpieczenie hipoteczne, obowiązani będą ustąpić pierwszeństwa niższym wierzycielom hipotecznym, aby umożliwić skonwertowanie jak największej sumy wierzytelności.

(4) Jeżeli na nieruchomości zahipotekowane są długi wobec osób i instytucyj, wymienionych w art. 6, uniemożliwiające zapisanie pożyczki w listach zastawnych, udzielonej na konwersję, na pierwszem miejscu hipotecznem, — wówczas wierzyciele tych hipotek obowiązani są, według swego wyboru, bądź poddać swą wierzytelność konwersji na zasadach rozdziału niniejszego, bądź ustąpić pierwszeństwa hipotecznego dla długów konwertowanych w takim jednakże tylko zakresie, aby wierzytelności ich pozostały w granicach 50% szacunku nieruchomości, ustalonego przez instytucje kredytu długoterminowego (art. 22 ust. (4)). W tym ostatnim przypadku, na żądanie instytucyj wierzycielskich, ustępstwo pierwszeństwa powinno być poprzedzone zawarciem układu, przewidzianego w art. 1 ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o ułatwieniach dla instytucyj kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 211). Minister Skarbu określi w tym celu w drodze rozporządzenia odpowiednie zmiany zasad postępowania przy przeprowadzeniu konwersji

na kredyt długoterminowy oraz oznaczy warunki, na których instytucje, wymienione w art. 6, będą mogły korzystać z powyższego uprawnienia.

Art. 24.

(1) Jeżeli nieruchomość obciążona jest służebnościami, ciężarami wieczystemi lub czasowemi bądź innemi prawami, które nie mogą ulec konwersji, a nie mogą być pozostawione przed pożyczką w listach zastawnych, udzieloną na konwersję, — pożyczce tej służyć będzie pierwszeństwo przed temi prawami, o czem z urzędu wpisane będą należyte wzmianki w wykazie hipotecznym.

(2) Przepis ustępu poprzedzającego nie stosuje się do służebności włościańskich.

Art. 25.

Jeżeli dłużnik posiada kilka nieruchomości ziemskich, zapisanych w odrębnych księgach (wykazach) hipotecznych, pożyczka w listach zastawnych może być udzielona także na nieruchomości hipotecznie nieobciążonej, a listy zastawne z tej pożyczki mogą być zużyte na spłatę długów hipotecznych, obciążających inne nieruchomości, chociażby nawet długi te nie mieściły się w określonej w art. 19 ust. (1) i (2) części szacunku tych innych nieruchomości. W każdym razie pożyczki udzielone na konwersję razem z pożyczkami długoterminowemi dawniej udzielonemi muszą mieścić się na każdej nieruchomości w części szacunku, ustalonej w art. 19 ust. (1) i (2).

Art. 26.

(1) Decyzja instytucji kredytu długoterminowego o udzieleniu pożyczki na konwersję będzie ujawniona na wniosek instytucji w księgach hipotecznych przez ostrzeżenie (adnotację). Konwersja będzie dokonana na podstawie tego stanu prawnego, który istniał w chwili wpisania ostrzeżenia. Zmiany w osobach wierzycieli hipotecznych, jak również wszelkie inne zmiany w wykazie hipotecznym, zaszłe po dokonanem ostrzeżeniu, pozostają bez wpływu na przeprowadzenie konwersji.

(2) Instytucja kredytu długoterminowego zawiadomi listami poleconemi o mającej nastąpić konwersji osoby, których prawa ujawnione są w wykazie hipotecznym. Zawiadomienia te należy wysłać do obranych przez wierzycieli miejsc zamieszkania, a w braku takich — pod adresami, wskazanemi w aktach hipotecznych. W tym celu wydział (sąd) hipoteczny dostarczy na żądanie instytucji spisu miejsc zamieszkań lub adresów. Je-

żeli adres wierzyciela nie jest ujawniony w aktach hipotecznych, doręczenie zawiadomienia nastąpi do rąk kuratora, mianowanego na wniosek instytucji przez właściwy wydział (sąd) hipoteczny.

(3) Zawiadomienia, które należy wysłać najpóźniej na dni 40 przed terminem sporządzenia aktu konwersji, powinny zawierać:

1) sumę pożyczki przyznanej przez instytucję kredytu długoterminowego z zaznaczeniem, że suma ta może ulec zmianom,
2) termin i miejsce sporządzenia aktu konwersji przed notarjuszem,
3) pouczenie o środkach prawnych, służących wierzycielom i o skutkach niestawiennictwa.

(4) Zawiadomienia, zwrócone spowodu niedoręczenia przed sporządzeniem aktu konwersji, instytucja doręczy niezwłocznie kuratorowi.

(5) Niezależnie od rozesłania zawiadomień instytucja kredytu długoterminowego obowiązana jest zamieścić jednorazowe ogłoszenie o mającym nastąpić akcie konwersji w jednym z dzienników, wychodzących w siedzibie instytucji. O wyborze lub zmianie dziennika instytucja obowiązana jest zamieścić trzykrotne ogłoszenia w trzech dziennikach.

(6) Ogłoszenia, które należy umieścić najpóźniej na dni 30 przed terminem sporządzenia aktu konwersji, powinny zawierać:

1) nazwę nieruchomości obciążonej długami, mającemi ulec konwersji,
2) termin i miejsce sporządzenia aktu konwersji przed notarjuszem.

(7) Jeżeli zawiadomienie i ogłoszenie zostały dokonane zgodnie z przepisami ustępów poprzedzających, osoby interesowane nie mogą się powoływać, że nie zostały należycie zawiadomione.

Art. 27.

(1) Akt konwersji sporządzony przed notarjuszem powinien zawierać ustanowienie pożyczki w listach zastawnych oraz rozliczenie pomiędzy właścicielem nieruchomości i wierzycielami.

(2) Ustanowienie pożyczki może nastąpić na mocy zgodnego oświadczenia instytucji i właściciela nieruchomości lub na mocy jednostronnego oświadczenia samej tylko instytucji. W ostatnim przypadku instytucja powinna wskazać, na czyj wniosek konwersja jest dokonywana.

(3) Na mocy powyższego aktu konwersji właściciel nieruchomości będzie poddany wszelkim zobowiązaniom określonym w statucie instytucji, w przepisach uzupełniających ten statut, już wydanych, bądź tych, które w przyszłości mogą być wydane, oraz zobowiązaniom, określonym w warunkach emisji listów zastawnych, w których pożyczka jest udzielona. W szczególności mogą być zahipotekowane na rzecz instytucji kaucje (hipoteki zabezpieczające), nieprzewyższające 15% udzielonej pożyczki; kaucjom tym będzie służyło pierwszeństwo równe z pożyczką.

Art. 28.

(1) Dług, co do którego istnieje domniemanie, że podlega konwersji (art. 18 ust. (2)), może być skonwertowany, jeżeli do chwili sporządzenia aktu konwersji nie zostanie doręczony notarjuszowi odpis orzeczenia prawomocnego, stwierdzającego:
1) że dług nie podlega konwersji,
2) że wpis długu stanowi hipotekę właściciela lub hipotekę, pozostającą w rozporządzeniu właściciela,
3) że wpis długu powstał na skutek czynności pozornej lub zdziałanej ze szkodą wierzycieli.

(2) Jeżeli wierzyciele, obowiązani do ustąpienia pierwszeństwa w myśl art. 23 ust. (1) i (2) lub osoby, które do chwili sporządzenia aktu konwersji doręczą notarjuszowi orzeczenie, zabezpieczające spór o zaliczenie ich wierzytelności do jednej z kategoryj, wymienionych w art. 23 ust. (1) i (4), nie zgłoszą się w terminie, wyznaczonym dla sporządzenia aktu konwersji, i nie ustąpią pierwszeństwa dla długów konwertowanych, wówczas uważa się, że osoby te wyraziły zgodę na konwersję ich należności.

(3) Jeżeli osoby, wymienione w art. 23 ust. (3), nie zgłoszą się w terminie, wyznaczonym dla sporządzenia aktu konwersji, i nie ustąpią pierwszeństwa dla długów konwertowanych, wówczas pożyczka udzielana w listach zastawnych uzyskuje pierwszeństwo przed hipotekami tych osób z mocy samego prawa, o czem uczynione będą z urzędu należyte wzmianki w wykazie hipotecznym.

(4) Jeżeli do chwili sporządzenia aktu konwersji zostaną doręczone notarjuszowi orzeczenia, zabezpieczające spór w sprawach, wymienionych w ust. (1) pkt. 2) i 3), lub też, jeżeli ujawnią się inne spory, wówczas istnienie tych sporów zaznaczone będzie w akcie konwersji.

Art. 29.

(1) Z udzielonej pożyczki ulegają spłacie listami zastawnemi oprócz kapitału długu także nieuiszczone odsetki w kwo-

cie nie wyższej jednak, niż 12% kapitału spłacanego. Wierzyciel może wszakże odmówić przyjęcia zapłaty w listach zastawnych odsetek, należnych za czas po dniu 1 listopada 1934 r.

(2) Jeżeli wierzyciel lub dłużnik nie stawią się w terminie, wyznaczonym dla sporządzenia aktu konwersji, obliczenie należności z tytułu odsetek nastąpi na podstawie dowodów lub oświadczeń złożonych przez stronę, która stawiła się, przyczem — w razie niestawiennictwa wierzyciela — odsetki należne za czas po dniu 1 listopada 1934 r. można będzie spłacić listami zastawnemi. Stronie, która nie stawiła się, nie służą z tytułu powyższego obliczenia żadne środki prawne.

(3) Jeżeli ani wierzyciel, ani dłużnik nie stawią się w terminie, wyznaczonym dla sporządzenia aktu konwersji, obliczenie należności wierzyciela nastąpi bez uwzględnienia odsetek.

(4) Sumy mniejsze od wartości nominalnej najmniejszych odcinków listów zastawnych dłużnik obowiązany jest uiścić gotowizną, przy sporządzeniu aktu konwersji, do rąk i za pokwitowaniem przedstawiciela instytucji. Jeżeli konwersja dokonywana jest na żądanie wierzyciela, a właściciel nieruchomości sum tych nie uiści, będzie o tem uczyniona wzmianka w akcie konwersji.

(5) Co do wszelkich należności ubocznych, objętych wpisem kapitału i dodatkowym wpisem na nieuprzywilejowane odsetki i koszty, a niespłaconych w wyniku rozrachunku, przewidzianego w ustępach poprzedzających, wierzyciel będzie miał osobiste roszczenie do właściciela nieruchomości.

Art. 30.

(1) Instytucja wydaje listy zastawne, pochodzące z udzielanej pożyczki, bez kuponu bieżącego, przyczem wierzycielowi nie służy prawo do odsetek za czas od dnia sporządzenia aktu konwersji do dnia płatności powyższego kuponu bieżącego.

(2) Częściowy wypis aktu konwersji, zatwierdzonego przez wydział (sąd) hipoteczny, jest tytułem egzekucyjnym dla należności wierzyciela, określonych w art. 29 ust. (4), i dla ustalonych za zgodą dłużnika i wierzyciela innych należności, wynikających z przeprowadzonego rozrachunku.

Art. 31.

Konwersją można objąć:

1) dług, którego termin płatności jeszcze nie nastąpił,
2) całość lub część długu.

Art. 32.

(1) Akt konwersji, zdziałany choćby bez udziału właściciela nieruchomości i wierzycieli hipotecznych, których prawa

dotyczy, jednak zgodnie z przepisami rozdziału niniejszego, stanowi tytuł do wpisania czystym (stanowczym) wpisem w księgach hipotecznych pożyczki skonwertowanej oraz wszelkich innych wpisów, wynikających z dokonanej konwersji.

(2) Żadne przeszkody, wynikające z obowiązujących przepisów lub treści księgi hipotecznej, nie tamują ustanowienia pożyczki i dokonania konwersji. Oświadczenia instytucji w akcie konwersji będą miały dla wydziału (sądu) hipotecznego moc urzędową.

(3) Gdyby w terminie, wyznaczonym dla sporządzenia aktu konwersji, strony interesowane lub niektóre z nich nie stawiły się lub nie złożyły dowodów, usprawiedliwiających ich prawa, albo gdyby ujawniły się inne przeszkody lub spory, — ustanowienie pożyczki i konwersja w każdym razie będą dokonane, a wypłata będzie uskuteczniona przez złożenie listów zastawnych i gotowizny do depozytu instytucji, udzielającej pożyczki.

(4) Instytucja kredytu długoterminowego ma prawo odroczyć termin, wyznaczony dla sporządzenia aktu konwersji, z zachowaniem jednak przepisów art. 26.

Art. 33.

(1) Na obszarze mocy obowiązującej prawa o ustaleniu własności dóbr nieruchomych z 1818 r. i rozporządzenia Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich z dnia 31 sierpnia 1919 r. (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 53, poz. 510) wydział hipoteczny zatwierdza lub odrzuca akt konwersji. Decyzja zatwierdzająca powinna zawierać:

1) zarządzenie wniesienia wpisów do ksiąg hipotecznych,
2) podział listów zastawnych i gotowizny z wymienieniem, ile komu wydać należy bądź w listach zastawnych, bądź w gotowiźnie, lub ile powinno być zachowane w depozycie instytucji.

(2) Na pozostałych obszarach Państwa sąd hipoteczny zarządzi wniesienie do ksiąg hipotecznych wpisów, wynikających z aktu konwersji, oraz dokona w trybie postępowania niespornego podziału listów zastawnych i gotowizny między wierzycieli, których wierzytelności uległy skonwertowaniu, z wymienieniem, ile komu wydać należy bądź w listach zastawnych, bądź w gotowiźnie, lub ile powinno być zachowane w depozycie instytucji.

(3) Wydział (sąd) hipoteczny powinien baczyć, aby hipoteka zabezpieczająca udzieloną pożyczkę była zapisana zgodnie ze statutem instytucji kredytu długoterminowego.

(4) Na obszarze mocy obowiązującej ustawy o księgach gruntowych z 1897 r. nieprzedstawienie listów hipotecznych (gruntowych) nie stanowi przeszkody do ujawnienia aktu kon-

wersji. Jeżeli list hipoteczny zostanie przedłożony później, a hipoteka nie została spłacona, sąd hipoteczny powinien na nim zaznaczyć zmiany, wynikające z aktu konwersji.

(5) Zawiadomienia o decyzji wydziału hipotecznego, zatwierdzającej akt konwersji, jak również o uchwałach sądu hipotecznego, dotyczących wpisania konwersji w księgach hipotecznych i podziału listów zastawnych oraz gotowizny, będą ogłoszone w dzienniku, w którym nastąpiło ogłoszenie zawiadomienia, przewidzianego w art. 26 ust. (5).

(6) Od daty ogłoszenia tych zawiadomień biegnie czternastodniowy termin do wniesienia środków odwoławczych. Od orzeczenia drugiej instancji nie służy żaden środek odwoławczy.

(7) Akt konwersji prawomocnie zatwierdzony, jak również dokonane wpisy nie ulegają zaskarżeniu w trybie powództwa.

(8) Po uprawomocnieniu się decyzji wydziału hipotecznego, zatwierdzającej akt konwersji, lub uchwał, dotyczących wpisania konwersji do ksiąg hipotecznych oraz podziału listów zastawnych i gotowizny, instytucja kredytu długoterminowego wypłaci w swem biurze odpowiednie sumy w listach zastawnych i w gotowiźnie osobom, wymienionym w prawomocnej decyzji lub uchwale ustalającej podział, albo też zachowa sumy wskazane w tej decyzji (uchwale) w swym depozycie.

(9) Sumy zatrzymane w depozycie instytucja może następnie wypłacić tylko na mocy osobnej prawomocnej decyzji (uchwały) wydziału (sądu) hipotecznego, zapadłej na żądanie osób interesowanych.

Art. 34.

(1) Konwersją, przewidzianą w rozdziale niniejszym, mogą być objęte również długi rolnicze hipotecznie niezabezpieczone.

(2) W takim przypadku konwersja może nastąpić:

1) na wniosek dłużnika tylko wówczas, gdy może on udzielić zabezpieczenia hipotecznego, wymaganego przez statut instytucji,
2) na wniosek wierzyciela tylko wówczas, gdy należność jego jest ustalona prawomocnem orzeczeniem sądu lub urzędu rozjemczego, a zapisaniu pożyczki w listach zastawnych nie stoją na przeszkodzie inne wpisy hipoteczne; przepisy art. 23 ust. (3) stosuje się jednak analogicznie.

(3) Jeżeli konwersja dokonywana jest na żądanie kilku wierzycieli hipotecznie niezabezpieczonych, których łączna należność przewyższa sumę przyznanej pożyczki, listy zastawne pochodzące z pożyczki — w braku odmiennego porozumienia

między wierzycielami — będą rozdzielone proporcjonalnie do wysokości ich należności ulegających konwersji na poczet tych należności.

(4) Do konwersji, przewidzianej w ustępach poprzedzających, stosuje się analogicznie przepisy art. 18 ust. (1), art. 19 ust. (1) i (2), art. 20, 21, 22 ust. (2) i (4), art. 24, 26, 27, 28 ust. (1), (3) i (4), art. 30 ust. (1), art. 31, 32 i 33.

Art. 35.

(1) Koszty konwersji ponosi osoba, wnosząca o jej dokonanie.

(2) Instytucja kredytu długoterminowego może żądać od wnioskodawcy wpłacenia zaliczki na pokrycie całości przewidzianych kosztów.

(3) Jeżeli instytucja po uskutecznieniu niektórych czynności wstępnych odmówi dokonania konwersji, wówczas może z wpłaconej przez wnioskodawcę zaliczki zatrzymać kwotę, potrzebną na pokrycie kosztów tych czynności.

(4) Upoważnia się Ministra Sprawiedliwości do wydania w drodze rozporządzenia szczegółowych przepisów celem wykonania przepisów rozdziału niniejszego z uwzględnieniem różnic, istniejących na poszczególnych obszarach ze względu na obowiązujące tam ustawodawstwa.

Rozdział IV.

Przepisy szczególne, dotyczące instytucyj kredytu długoterminowego.

Art. 36.

Upoważnia się Ministra Skarbu do wydawania, w ciągu lat trzech od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, rozporządzeń, mających za przedmiot:

1) ujednostajnienie okresów umorzenia listów zastawnych i nieumorzonych wierzytelności długoterminowych, zabezpieczających te listy, a to w drodze przeniesienia do nowych okresów umorzenia listów zastawnych i wierzytelności, których okresy umorzenia są krótsze, niż 55 lat;

2) zastosowanie do listów zastawnych i wierzytelności, o których mowa w punkcie poprzedzającym, przepisów art. 27, 28, 30, 31 i 32 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 czerwca 1934 r. o wierzytelnościach w walutach zagranicznych (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 509);

3) ujednostajnienie sposobu umarzania listów zastawnych

z tem, że wszelkie listy zastawne mogą być umarzane zarówno w drodze losowania jak i wykupu;

4) konwersję wszelkich należności od pożyczek, istniejących w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, na pożyczki w gotowiźnie lub w listach zastawnych na zasadach, oznaczonych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o pierwszeństwie hipotecznem i konwersji zaległości od pożyczek instytucyj kredytu długoterminowego (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 810);

5) umożliwienie dłużnikom dokonywania przedterminowej spłaty kapitału oraz spłaty kwot umorzeniowych rat długu długoterminowego listami zastawnemi w tych przypadkach, gdy statut instytucyj bądź umowa pożyczki wyłączają taki sposób spłaty;

6) wprowadzanie wszelkich zmian do statutów instytucyj kredytu długoterminowego, ujednostajnienie, nawet na nowych zasadach statutów tych instytucyj, a w szczególności przepisów o zakresie odpowiedzialności dłużników za pożyczki i o zakresie odpowiedzialności wzajemnej stowarzyszonych.

Art. 37.

Upoważnia się Ministra Skarbu do częściowego lub całkowitego umarzania wierzytelności Skarbu Państwa wobec instytucyj kredytu długoterminowego i do przeprowadzania wszelkich operacyj finansowych, mających na celu uporządkowanie stanu finansowego tych instytucyj oraz obniżenie ubocznych kosztów kredytu długoterminowego, a w szczególności obniżenie opłat administracyjnych.

Art. 38.

Upoważnia się Ministra Skarbu do wydawania zarządzeń o spłacie długów instytucyj kredytu długoterminowego wobec Banku Akceptacyjnego listami zastawnemi tych instytucyj, po cenie, określonej przez Ministra Skarbu.

Art. 39.

Instytucja kredytu długoterminowego, która udzieliła pożyczkę, zabezpieczoną hipoteką łączną lub zabezpieczoną na nieruchomości, która następnie została uregulowana w kilku księgach hipotecznych, ma prawo na swój jednostronny wniosek bez zgody dłużnika i niższych wierzycieli hipotecznych, przeprowadzić segregację tej pożyczki pomiędzy poszczególne nieruchomości, obciążone w stosunku do ich wartości szacunkowej, ustalonej przez instytucję dla celów tej segregacji.

Rozdział V.

Rozłożenie spłaty i obniżenie oprocentowania długów rolniczych z mocy samego prawa.

Art. 40.

(1) Przepisy rozdziału niniejszego stosuje się do długów rolniczych posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy A i B, z wyjątkiem dzierżawców gospodarstw wiejskich, niepodlegających przepisom o ochronie drobnych dzierżawców.

(2) Ulgi z mocy samego prawa, wynikające z przepisów rozdziału niniejszego, nie tamują stosowania wobec tego samego długu przepisów rozdziałów II i III.

Art. 41.

(1) Zapłatę długów, objętych przepisami rozdziału niniejszego, których płatność już nastąpiła lub nastąpi przed dniem 1 kwietnia 1935 r. ustala się w 28 równych ratach, płatnych w dniach 1 kwietnia i 1 października każdego roku, przyczem pierwsza z tych rat przypada na dzień 1 października 1938 r.

(2) Rozłożeniu na raty z mocy samego prawa podlegają również długi, których terminy płatności ustalone zostały układami lub orzeczeniami urzędów rozjemczych, choćby terminy te następowały po dniu 1 kwietnia 1935 r.

(3) Rozłożenie na raty obejmuje kapitał długu oraz odsetki, prowizję, koszty i inne należności uboczne z tytułu długu, należne za czas do dnia 1 listopada 1934 r.

(4) O ile strony do dnia 1 października 1935 r. nie doszły do porozumienia co do kursu przerachowania długu, wyrażonego w walucie zagranicznej, na walutę polską, dług podlega z mocy samego prawa przerachowaniu według kursu, notowanego na giełdzie pieniężnej warszawskiej w dniu 1 października 1935 r. Przerachowanie następuje z zachowaniem przepisów art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 czerwca 1934 r. o wierzytelnościach w walutach zagranicznych (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 509).

Art. 42.

(1) Odsetki od długów, objętych przepisami rozdziału niniejszego, za czas od dnia 1 listopada 1934 r. — choćby już zasądzone lub ustalone orzeczeniem urzędu rozjemczego — obniża się do 3% w stosunku rocznym.

(2) Odsetki powyższe będą płatne zdołu 1 kwietnia i 1 października każdego roku, poczynając od dnia 1 kwietnia 1935 r.

(3) Odsetki ustawowe (prawne), przypadające za czas zarówno przed jak i po wejściu w życie rozporządzenia niniejszego, choćby zasądzone, obniża się z mocy samego prawa do wysokości 6% w stosunku rocznym. Jeżeli z tytułu egzekucyjnego nie wynika wyraźnie, że obejmuje on odsetki umowne, odsetki mogą być egzekwowane tylko w wysokości obniżonych odsetek ustawowych. Wątpliwości co do rodzaju i kwoty odsetek rozstrzyga na wniosek strony sąd w trybie wykładni wyroku (art. 371 k. p. c.). Jeżeli tytuł egzekucyjny pochodzi od urzędu rozjemczego, wątpliwości rozstrzyga postanowieniem przewodniczący tegoż urzędu; postanowienie to zrównane jest z orzeczeniem urzędu rozjemczego. Jeżeli dłużnik zapłacił odsetki ustawowe ponad stopę określoną w ustępie niniejszym, a wierzyciel jeszcze nie został spłacony, dłużnik ma prawo zarachować nadpłacone odsetki na poczet tego długu, nie służy mu jednak roszczenie o zwrot tych odsetek. Przepis ustępu niniejszego stosuje się do wszelkich długów rolniczych, objętych rozporządzeniem niniejszem, chociażby dłużnik nie podlegał przepisom rozdziału niniejszego.

Art. 43.

(1) W ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego długi rolnicze posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy A można będzie spłacać w całości lub w części, także przedterminowo, z tem, że każda zapłata gotowizną umarzać będzie 150% zapłaconej sumy.

(2) Jeżeli dług jest rozłożony na raty na podstawie przepisów rozporządzenia niniejszego, zapłata na zasadach ustępu poprzedzającego może być dokonana tylko wtedy, jeżeli suma wpłacona wynosi nie mniej niż półroczna rata. Zapłata taka może być zarachowana jedynie na całość długu, skutkiem czego nieuiszczone raty ulegają równomiernemu zmniejszeniu.

Art. 44.

Jeżeli istnienie długu, jego wysokość, jak również okoliczności, które w myśl art. 8 podlegają rozstrzygnięciu urzędu rozjemczego, nie są sporne, przewodniczący urzędu rozjemczego lub jego zastępca na wniosek wierzyciela wyda, po wysłuchaniu stron, zaświadczenie o wysokości rat i odsetek, płatnych w myśl przepisów rozdziału niniejszego.

Art. 45.

(1) Wszelkie ulgi, przewidziane w rozdziale niniejszym, o ile dotyczą długów hipotecznie zabezpieczonych, rozciągają

się również na osoby współzobowiązane z tytułu odpowiedzialności osobistej, a wszelkie zapłaty, dokonane w myśl tych przepisów, umarzają również zobowiązania dłużnika osobistego do wysokości umorzonego długu rzeczowego.

(2) Zabezpieczenie hipoteczne odsetek, obniżonych w myśl przepisów art. 42, wygasa dla tej ich części, o którą zostały obniżone.

(3) Ulgi w zakresie terminów spłaty i oprocentowania, przewidziane w rozdziale niniejszym, osiągają skutek z mocy samego prawa wobec stron i osób trzecich, nawet bez ujawnienia ich w wykazie hipotecznym. Ulgi te jednak mogą być ujawnione w wykazie hipotecznym na zgodny wniosek wierzyciela i dłużnika lub na wniosek jednego z nich na podstawie zaświadczenia urzędu rozjemczego, stwierdzającego, że dług zabezpieczony hipotecznie objęty jest przepisami art. 41 i 42 .

Art. 46.

W przypadkach ulg udzielonych z mocy samego prawa, gdy:

1) urząd rozjemczy, uwzględniając położenie majątkowe zarówno dłużnika jak i wierzyciela, uzna, że zdolność płatnicza i możliwości gospodarcze dłużnika pozwalają mu uiścić dług na warunkach dla wierzyciela korzystniejszych,
2) dług powstał z tytułu odszkodowania,
3) dłużnik pogarsza zabezpieczenie rzeczowe lub w inny sposób zmniejsza bezpieczeństwo wierzytelności, —

urząd rozjemczy ma prawo, na wniosek wierzycieli, według swego uznania:

a) orzec natychmiastową spłatę całego długu,
b) ustalić spłatę w terminach krótszych od przewidzianych w rozdziale niniejszym,
c) podwyższyć oprocentowanie długu jednak nie wyżej, niż do 4½% w stosunku rocznym,
d) zmniejszyć lub uchylić ulgi, przewidziane przy spłatach przedterminowych (art. 43),
e) skrócić lub uchylić termin zawieszenia wymagalności długu (art. 3a i 41 ust. (1)), chociażby dłużnik nie podlegał przepisom rozdziału niniejszego.

Art. 47.

(1) Jeżeli posiadacz gospodarstwa wiejskiego grupy A nie zapłaci dwóch kolejno po sobie następujących rat wraz z płatnemi przy nich odsetkami, dług staje się natychmiast płatny w całości tylko wówczas, jeżeli wysokość rat ustalona została

przez urząd rozjemczy bądz jego przewodniczącego (art. 44) lub sąd.

(2) Jeżeli posiadacz gospodarstwa wiejskiego grupy B nie zapłaci dwóch kolejno po sobie następujących rat wraz z płatnemi przy nich odsetkami, dług staje się natychmiast płatny w całości.

(3) Urząd rozjemczy może jednak uchylić skutki zalegania z zapłatą, określone w ustępach poprzedzających, w przypadkach, gdy zaległości powstały bez winy dłużnika spowodu siły wyższej, która spowodowała czasową jego niewypłacalność.

Art. 48.

Jeżeli zadłużenie posiadacza gospodarstwa wiejskiego grupy B przewyższa 75% szacunku gospodarstwa według zrewidowanych norm szacunkowych instytucji kredytu długoterminowego (art. 21), urząd rozjemczy na wniosek osoby interesowanej uchyli zastosowanie przepisów rozdziału niniejszego w stosunku do tego posiadacza.

Rozdział VI.

Ulgi, przyznawane przez urzędy rozjemcze.

Art. 49.

(1) W przypadkach, w których rozłożenie spłaty i obniżenie oprocentowania długu rolniczego nie następują z mocy samego prawa, urząd rozjemczy może:

1) ustalić termin lub terminy spłaty długu, także z rozłożeniem na raty, na okres czasu nieprzewyższający 14 lat,
2) obniżyć korzyści majątkowe za czas od 1 listopada 1934 r. do stopy nie niższej, niż 3% lecz nie wyższej niż 4½% w stosunku rocznym.

(2) Spłata długu dzierżawcy gospodarstwa wiejskiego nie może być ustalona na podstawie ust. (1) na termin późniejszy, niż termin wygaśnięcia dzierżawy. W razie przedterminowego wygaśnięcia dzierżawy dług ten staje się płatny natychmiast z mocy samego prawa.

(3) W przypadkach przyznania ulg, określonych w ust. (1), przepisy art. 40 ust. (2), art. 41 ust. (3), art. 45 ust. (1) i (2) stosuje się analogicznie.

(4) Przepisów ust. (1) nie stosuje się:

1) do długów posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy B, co do których uchylono zastosowanie przepisów rozdziału V (art. 48),

2) do długów posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy C, których zadłużenie w stosunku do wartości ich majątku przewyższa 50%.

(5) O ile strony do dnia 1 października 1935 r. nie doszły do porozumienia co do kursu przerachowania długu, wyrażonego w walucie zagranicznej, na walutę polską, urząd rozjemczy, orzekając o zastosowaniu przepisów rozporządzenia niniejszego, dokona przerachowania, stosując na wniosek dłużnika kurs, notowany na giełdzie pieniężnej warszawskiej w dniu 1 października 1935 r. Przerachowanie następuje z zachowaniem przepisów art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 czerwca 1934 r. o wierzytelnościach w walutach zagranicznych (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 509).

Art. 50.

(1) Jeżeli wierzyciel pobierał w gotowiźnie, przez włączenie do kapitału lub w innej postaci, korzyści majątkowe — tytułem procentu lub w innej formie — w stosunku wyższym, niż prawem dozwolone, urząd rozjemczy ustali kwoty nadmiernie pobrane lub zarachowane za okres od dnia 1 stycznia 1927 r., potrąci je od należności wierzyciela i ustali tę należność odpowiednio w mniejszej kwocie lub uzna ją za umorzoną, jeżeli skutkiem potrącenia okaże się w całości pokryta. Jeżeli roszczenia dłużnika z tytułu pobrania od niego nienależnych odsetek przewyższają roszczenia wierzyciela, dłużnik może poszukiwać przypadającej na jego rzecz różnicy przed właściwemi sądami.

(2) Przepisy ustępu poprzedzającego stosuje się również odpowiednio:

1) jeżeli dokument, znajdujący się w rękach wierzyciela, wydany został in blanco,

2) jeżeli udzielenie kredytu nastąpiło w drodze sprzedaży rzeczy ruchomych z obowiązkiem zapłaty ceny po upływie pewnego okresu czasu, przyczem spowodu odroczenia zapłaty cena została ustalona w kwocie niewspółmiernie wygórowanej.

(3) Uprawnienia z ustępów poprzedzających służą urzędowi rozjemczemu tylko wtedy, jeżeli zarzut lichwy pieniężnej nie został rozpatrzony w postępowaniu sądowem.

(4) Przeciwko nabywcy wierzytelności wekslowej lub hipotecznej postępowanie określone w ustępach poprzedzających może być jednak wszczęte wówczas tylko, jeżeli urząd rozjemczy ustali, że wierzyciel zbył tę wierzytelność w zamiarze obejścia przepisów rozporządzenia niniejszego albo ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o utworzeniu urzędów rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich (Dz. U. R. P.

Nr. 29, poz. 253) lub w zamiarze uniknięcia zarzutów, wynikających ze stosunku osobistego.

(5) Nabywca wierzytelności, przeciwko któremu może być wszczęte postępowanie w trybie ustępów poprzedzających, może w razie obniżenia lub umorzenia jego wierzytelności wystąpić z regresem przeciwko swemu prawozbywcy przed właściwy sąd.

(6) W postępowaniu, określonem w artykule niniejszym, nie stosuje się przepisu art. 4 ust. (1).

Art. 51.

(1) Jeżeli koszty sądowe, egzekucyjne i adwokackie, poniesione przez wierzyciela, przewyższają łącznie 20% sumy zasądzonej tytułem kapitału i odsetek długu, urząd rozjemczy może obniżyć należności wierzyciela z tytułu tych kosztów, nie niżej jednak, niż do 20% powyższej zasądzonej sumy. Przepis ten nie stosuje się, jeżeli koszty wzrosły skutkiem złośliwego działania dłużnika.

(2) Suma, o którą zostały obniżone koszty już uiszczone przez dłużnika, ulega zarachowaniu na należności wierzyciela, w żadnym jednak razie dłużnikowi nie służy roszczenie o jej zwrot.

(3) Przepisy art. 50 ust. (4) i (5) stosuje się analogicznie.

Art. 52.

(1) Urząd rozjemczy może uznać za nieistniejące umowy dzierżawy, przedwstępne umowy sprzedaży, lub umowy sprzedaży nieruchomości ziemskiej, zawarte dla zabezpieczenia lub spłacenia kredytu, jeżeli z okoliczności sprawy domniemywać można, że wierzyciel udzielił kredytu w zamiarze uzyskania posiadania tej nieruchomości.

(2) W przypadkach, gdy nieruchomość została oddana w posiadanie wierzyciela, urząd rozjemczy, uznając umowę za nieistniejącą, może orzec jego eksmisję.

(3) Jeżeli tytuł dłużny był zwrócony dłużnikowi, urząd rozjemczy może uzależnić uznanie umowy za nieistniejącą od wystawienia nowego tytułu dłużnego, lub też może zastąpić ten tytuł swojem orzeczeniem (wierzytelność restytuowana). Wierzytelność restytuowana podlega przepisom rozporządzenia niniejszego.

(4) Jeżeli wierzyciel po nabyciu nieruchomości obciążył ją prawami rzeczowemi na rzecz osób trzecich, prawa te mogą być z wykazu hipotecznego wykreślone na mocy orzeczenia urzędu rozjemczego, uznającego umowę nabycia nieruchomości za nieistniejącą. Jednocześnie urząd rozjemczy może zabezpieczyć na

wierzytelności restytuowanej wykreślone prawa rzeczowe. Osobom trzecim, których prawa rzeczowe są przedmiotem postępowania, określonego w ustępie niniejszym, służą prawa strony.

Art. 53.

(1) Urząd rozjemczy może — stosownie do zmienionych warunków ekonomicznych — obniżać długi z tytułu działów rodzinnych i spadkowych, dokonanych w odniesieniu do gospodarstw wiejskich, jeżeli wysokość spłat ustalona została w okresie od dnia 28 kwietnia 1924 r. do dnia 1 lipca 1932 r. stosując w miarę możności zasady art. 54.

(2) We wniosku o wszczęcie postępowania, określonego w ustępie poprzedzającym, dłużnik powinien pozwać wszystkich wierzycieli z tytułu działu.

(3) Wniosek o obniżenie długu na podstawie ustępów poprzedzających może być wniesiony w ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

(4) W razie obniżenia długu, urząd rozjemczy ustali w tem samem orzeczeniu czy i w jakim zakresie pozostaną w mocy w stosunku do tego długu przepisy rozdziałów II i V; jeżeli urząd rozjemczy orzeknie, że przepisy rozdziału V o obniżeniu oprocentowania i rozłożeniu na raty długu tracą moc, do długu stosuje się przepisy art. 49.

Art. 54.

(1) Urząd rozjemczy może obniżać długi z tytułu reszty ceny kupna nieruchomości ziemskich, jeżeli czynność prawna, ustalająca cenę sprzedaży, została dokonana w okresie od dnia 28 kwietnia 1924 r. do dnia 1 lipca 1932 r.

(2) W tym celu urząd rozjemczy ustali jaka suma została zapłacona dotychczas przez nabywcę, wliczając do niej zarówno wpłaty w gotowiźnie jak i długi oraz inne obciążenia przejęte przez nabywcę do zapłaty. Na podstawie powyższego ustalenia oraz umówionej ceny sprzedaży urząd rozjemczy obliczy, za jaką idealną część nieruchomości zapłata już w całości nastąpiła, poczem urząd rozjemczy dokona oszacowania nieruchomości według bieżących cen rynkowych, ustali zgodnie z tem oszacowaniem wartość idealnej części nieruchomości, za którą zapłata jeszcze nie nastąpiła, i obniży resztę ceny kupna do wysokości tej wartości. Suma zaległych do dnia wydania orzeczenia odsetek ulega obniżeniu w tym samym stosunku, w jakim nastąpiło obniżenie reszty ceny kupna.

(3) W razie obniżenia długu, przepisy art. 53 ust. (3) i (4) stosuje się analogicznie.

(4) Przepisy artykułu niniejszego stosuje się bez względu na to, czy strony zawarły umowę kupna-sprzedaży, czy jedynie zobowiązały się do zawarcia takiej umowy na określonych warunkach (przedwstępna umowa sprzedaży, umowa przyrzeczenia sprzedaży i inne podobne umowy), oraz bez względu na to, czy nabyte grunty znajdują się we władaniu pierwotnych nabywców, czy też ich prawnych następców. Stosowaniu przepisów artykułu niniejszego nie przeszkadza również odstąpienie praw do reszty ceny sprzedażnej i innych wierzytelności osobom trzecim, a także wszelkie zmiany umowy co do ustalonej ceny sprzedażnej, chociażby dokonane po dniu 1 lipca 1932 r.

(5) W przypadkach, gdy urząd rozjemczy orzekać będzie o obniżeniu reszty ceny nabycia nieruchomości ziemskich w drodze parcelacji, stosować będzie odpowiednio przepisy ustępów poprzedzających z następującemi zmianami:

1) jeżeli nabywca nieruchomości z parcelacji (działki) przejął do zapłaty na poczet ceny kupna długi sprzedawcy lub też, gdy przeniesiono na nabytą działkę (w całości lub w części) długi hipoteczne, ciążące na nieruchomości, z której działka została wydzielona (nieruchomości macierzystej), długi te nie będą zaliczone do sumy wpłaconej dotychczas przez nabywcę;

2) jeżeli same długi, wymienione w pkt. 1), przekraczają wartość idealnej części działki, za którą zapłata jeszcze nie nastąpiła, urząd rozjemczy umorzy w całości resztę ceny należnej sprzedawcy, a długi te obniży do wysokości tej wartości; obniżka długów hipotecznych nastąpi z uwzględnieniem stopnia hipotecznego, długów zaś hipotecznie niezabezpieczonych proporcjonalnie do ich wysokości; przepis punktu niniejszego nie dotyczy jednak uprzywilejowanych wierzytelności Skarbu Państwa i wszelkich wierzytelności instytucyj kredytu długoterminowego, choćby w sumie przekraczały wartość idealnej części działki, za którą zapłata jeszcze nie nastąpiła;

3) w przypadkach, gdy nabywca uiścił sprzedawcy całą cenę kupna działki, a mimo to przeniesiono na działkę długi hipoteczne, ciążące na nieruchomości macierzystej, działka ulega zwolnieniu od tych obciążeń, z wyjątkiem długów niepodlegających obniżeniu w myśl przepisu punktu poprzedzającego;

4) obniżenie obciążenia działki z tytułu długu niepodzielnego pozostaje bez wpływu na roszczenia wierzyciela w stosunku do osobistego dłużnika i na zabezpieczenie długu na nieruchomości macierzystej;

5) oszacowania działek należy dokonać z uwzględnieniem norm szacunkowych, przyjętych przez władze ziemskie przy parcelacji, prowadzonej przez te władze;

6) spłata obniżonej reszty ceny kupna rozkłada się na raty, płatne w ciągu dwunastoletniego okresu, następującego po upływie czterech lat od orzeczenia urzędu rozjemczego; przepis

art. 42 ust. (1) rozciąga się na cały okres spłaty reszty ceny kupna.

(6) W przypadkach obniżenia przez urząd rozjemczy reszty ceny kupna działki, nabytej w drodze parcelacji, przed przepisaniem prawa własności na rzecz nabywcy, a przeniesienia na działkę długów hipotecznych sprzedawcy (w całości lub w części) po tem obniżeniu, nabywca po przepisaniu prawa własności może wystąpić do urzędu rozjemczego o wydanie orzeczenia z uwzględnieniem nowego stanu faktycznego.

(7) W przypadkach, gdy sąd w postępowaniu, przewidzianem w ustawach o uregulowaniu prawa własności gruntów, oddanych w posiadanie nabywców w drodze parcelacji nieruchomości ziemskich, uwzględnia wniosek o uregulowanie stanu hipotecznego lub o przyznanie prawa własności działek, wówczas na wniosek urzędu wojewódzkiego lub nabywcy działki zastosuje jednocześnie przepisy artykułu niniejszego. Nie dotyczy to jednak przypadków, gdy postępowanie sądowe zostało wszczęte po upływie terminu, wymienionego w art. 53 ust. (3), a nabywca działki nie wystąpił w tym terminie do właściwego urzędu rozjemczego o obniżenie reszty ceny kupna.

(8) Przepisy artykułu niniejszego stosuje się również do wierzytelności osób lub instytucyj, wymienionych w art. 6 ust. (1) pkt. 3), 7), 8), 9) i 10).

Art. 55.

(1) Jeżeli dłużnik wniósł o obniżenie reszty ceny kupna (art. 54), wierzyciel może złożyć wniosek o rozwiązanie umowy sprzedaży i przeprowadzenie rozrachunku z tego tytułu.

(2) Urząd rozjemczy może zabezpieczyć taki wniosek przez wniesienie odpowiedniego ostrzeżenia do wykazu hipotecznego i przez mianowanie nadzorcy. Do nadzorcy i zakresu zarządu dłużnika stosuje się analogicznie przepisy art. 76 i 89.

(3) Przed wydaniem orzeczenia urząd rozjemczy wyznaczy jednego lub kilku biegłych spośród osób zaproponowanych zgodnie przez strony, a w braku zgody stron, według swego wyboru.

(4) W sprawozdaniu swojem biegły powinien podać:

1) opinję o rozmiarze obniżenia reszty ceny kupna, które byłoby konieczne dla uzdrowienia finansowego gospodarstwa,

2) opinję, czy i w jakiej mierze rozwiązanie umowy sprzedaży może wpłynąć na uzdrowienie gospodarstwa pod względem finansowym i produkcyjnym.

3) szczegółowy projekt rozrachunku na przypadek rozwiązania umowy sprzedaży.

(5) Jeżeli urząd rozjemczy postanowi rozwiązać umowę, wówczas w tem samem orzeczeniu postanowi o eksmisji dłużnika i jej terminie oraz o ostatecznym rozrachunku pomiędzy stronami. Przy ustalaniu rozrachunku urząd rozjemczy może przyznać wierzycielowi przynależności gospodarstwa (nieruchomości z przeznaczenia, przynależności gruntu), zastosować do powstałej w wyniku rozrachunku należności dłużnika przepisy art. 49 i zabezpieczyć te należności na nieruchomości.

(6) Przepisów ustępów poprzedzających nie stosuje się do reszty ceny kupna, powstałej przy sprzedaży nieruchomości ziemskiej w drodze parcelacji.

Art. 56.

Przepisy art. 54 ust. (5) stosuje się odpowiednio w przypadkach nabycia działek przez b. czynszowników, b. wolnych ludzi i długoletnich dzierżawców w województwach wschodnich na podstawie ustawy z dnia 20 czerwca 1924 r. (Dz. U. R. P. z 1929 r. Nr. 24, poz. 254), zmienionej ustawą z dnia 28 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 268).

Art. 57.

(1) Urząd rozjemczy może orzec na okres nie dłuższy, niż 24 miesiące, licząc od daty orzeczenia, odpowiednie zmniejszenie czynszu dzierżawnego, gdy ten jest nadmierny w stosunku do zmienionych warunków gospodarczych. Zmniejszenie to może również dotyczyć zaległego czynszu za okres od dnia 1 lipca 1932 r. do daty orzeczenia.

(2) Co do zaległego czynszu dzierżawnego, należnego za czas do dnia 1 lipca 1933 r., urząd rozjemczy może zastosować przepisy art. 49.

(3) W razie wygaśnięcia lub rozwiązania umowy dzierżawy, urząd rozjemczy na wniosek dzierżawcy może przekazać właścicielowi w całości lub w części inwentarz martwy i żywy dzierżawcy, znajdujący się na dzierżawionej nieruchomości, na pokrycie należności właściciela od dzierżawcy według oszacowania, uwzględniającego ceny z okresu nabycia przez dzierżawcę powyższych inwentarzy.

(4) Przepisy artykułu niniejszego stosuje się także w przypadkach, gdy właścicielami nieruchomości wydzierżawionych są osoby lub instytucje, wymienione w art. 6 ust. (1) pkt. 2) do 10).

(5) W razie obniżenia czynszu dzierżawnego, przepisy art. 53 ust. (3) i (4) stosuje się analogicznie.

Art. 58.

Urząd rozjemczy może postanowić przedterminowe rozwiązanie umowy dzierżawnej w całości lub w części, za odpowiedniem odszkodowaniem, które będzie uiszczone lub należycie zabezpieczone przed opuszczeniem dzierżawy, jeżeli rozwiązanie to będzie nieodzownym warunkiem zastosowania ustawy z dnia 12 marca 1932 r. o ułatwieniu spłaty uciążliwych zobowiązań, obciążających gospodarstwa rolne (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 55, poz. 423).

Art. 59.

(1) Urząd rozjemczy może na wniosek każdej osoby interesowanej orzec o pozorności czynności prawnej, stanowiącej tytuł zabezpieczeń hipotecznych na nieruchomości ziemskiej, oraz zarządzić wykreślenie z wykazu hipotecznego odpowiednich wpisów.

(2) Urząd rozjemczy może również na wniosek każdej osoby interesowanej orzec o pozorności umowy dzierżawy nieruchomości ziemskiej.

Art. 60.

(1) Jeżeli posiadacz gospodarstwa wiejskiego dług swój zabezpieczy hipotecznie w części lub całości w granicach 75% wartości nieruchomości, urząd rozjemczy ograniczy odpowiedzialność poręczycieli do sumy długu hipotecznie w tych granicach niezabezpieczonej.

(2) Na wniosek poręczyciela urząd rozjemczy może mocą swego orzeczenia ustanowić zabezpieczenie długu w całości lub w części na nieruchomości, należącej do dłużnika głównego. Orzeczenie to jest tytułem dla ujawnienia zabezpieczenia w wykazie hipotecznym.

(3) Jeżeli za dług poręczyło kilka osób solidarnie lub niepodzielnie, urząd rozjemczy może ustalić, którzy z poręczycieli są wypłacalni i w przypadku udzielenia przez poręczyciela wypłacalnego zabezpieczenia hipotecznego, mieszczącego się w granicach 75% wartości nieruchomości, a obejmującego kwotę, która wypadnie z podziału długu przez liczbę poręczycieli wypłacalnych, ograniczy odpowiedzialność tego poręczyciela — zarówno wobec wierzyciela jak i z tytułu regresu między poręczycielami — do powyższej kwoty. Odpowiedzialność poręczycieli, którzy nie udzielili zabezpieczenia, nie ulega zmianie.

(4) Przepisy ustępów poprzedzających obowiązują bez względu na to, w jakiej formie prawnej poręczenie było udzielone.

Art. 61.

Urząd rozjemczy, mając na uwadze, aby bezpieczeństwo długu w miarę odroczenia nie uległo zmniejszeniu, powinien w miarę możności uzależnić odroczenie lub rozłożenie na raty spłaty długu od dopełnienia przez dłużnika określonych w orzeczeniu warunków, bądź od odpowiedniego zabezpieczenia długu; w szczególności, jeżeli na nieruchomości zahipotekowane są należności współmałżonka posiadacza gospodarstwa wiejskiego, urząd rozjemczy uzależni udzielenie ulgi od ustępstwa pierwszeństwa hipotecznego przez współmałżonka; nie dotyczy to przypadków, gdy małżonkowie nie żyją we wspólności małżeńskiej na mocy prawomocnego orzeczenia.

Art. 62.

Urząd rozjemczy może orzekać na podstawie przepisów rozdziału niniejszego także w przypadkach, gdy dług nie jest jeszcze płatny.

Rozdział VII.

Postępowanie układowe i likwidacyjne.

Oddział I.

Przepisy wstępne.

Art. 63.

Jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, przepisy rozdziału niniejszego stosuje się do posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy B i C, jeżeli ich zadłużenie w stosunku do wartości ich majątku przewyższa: w gospodarstwach grupy B — 75%, w gospodarstwach grupy C o obszarze od 500 do 1000 ha — 50%, o obszarze od 1000 do 2000 ha — 40% i o obszarze powyżej 2000 ha — 30%.

Art. 64.

Ilekroć przepisy rozdziału niniejszego przewidują oszacowanie majątku dłużnika, za podstawę do oszacowania nieruchomości ziemskiej należy przyjąć normy zrewidowanego regulaminu szacunkowego właściwej terytorjalnie instytucji ziemskiego kredytu długoterminowego (art. 21).

Art. 65.

Postępowanie układowe obejmuje cały majątek dłużnika, postępowanie likwidacyjne — tylko jego gospodarstwo wiejskie.

Art. 66.

(1) Do orzekania w sprawach postępowania układowego i likwidacyjnego powołany jest urząd rozjemczy. Zespół orzekający składa się z przewodniczącego lub jego zastępcy oraz 4 członków: 1) ławnika, którego głównym zawodem jest gospodarka wiejska, 2) ławnika, będącego delegatem Ministra Skarbu, 3) ławnika, będącego delegatem Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych i 4) ławnika spośród innych członków urzędu rozjemczego.

(2) Przewodniczącym zespołu orzekającego powinien być sędzia, członkami zaś w miarę możności osoby, posiadające wykształcenie prawnicze.

Art. 67.

Wszelkie czynności prawne, związane z postępowaniem układowem i likwidacyjnem mogą być dokonywane w imieniu nieletnich lub pozbawionych zdolności prawnej przez ich prawnych przedstawicieli na zasadzie zezwolenia rady familijnej lub władzy opiekuńczej bez względu na odmienne przepisy poszczególnych ustaw cywilnych.

Art. 68.

(1) Przepisów art. 3a, 4, 6, 7 i 9 nie stosuje się w postępowaniu układowem i likwidacyjnem.

(2) W postępowaniu tem stosuje się — w braku odmiennych przepisów szczególnych — ogólne przepisy o postępowaniu przed urzędami rozjemczemi do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich.

(3) Jeżeli zgłoszony został wniosek o wszczęcie postępowania układowego, wówczas przewodniczący urzędu rozjemczego na wniosek osoby współzobowiązanej z dłużnikiem, objętym powyższym wnioskiem, może zawiesić egzekucję, skierowaną do majątku współzobowiązanego, który jest posiadaczem gospodarstwa wiejskiego. Zawieszenie egzekucji może być również udzielone współzobowiązującemu, który nie jest posiadaczem gospodarstwa wiejskiego, jeżeli współzobowiązany ten, zaciągając zobowiązanie, nie pobrał waluty.

Oddział II.

Postępowanie układowe.

Art. 69.

Posiadacze gospodarstw wiejskich, którzy bądź skorzystali z ulg, przewidzianych w rozdziałach poprzedzających, bądź z ulg tych nie skorzystali z uwagi na stopień zadłużenia lub spo-

wodu innych okoliczności — a którzy zaprzestali płacenia swoich zobowiązań prywatno-prawnych lub publiczno-prawnych, mogą być poddani postępowaniu układowemu na zasadach przepisów rozdziału niniejszego.

Art. 70.

(1) Otwarcie postępowania układowego może nastąpić: 1) na wniosek dłużnika bez względu na stopień zadłużenia (art. 63), 2) na wniosek wierzyciela, który przedstawił tytuł wykonawczy, 3) na wniosek władzy skarbowej, jeżeli dłużnik zalega z płaceniem podatków i opłat państwowych lub innych zobowiązań publiczno-prawnych co najmniej za okres roku.

(2) Wniosek o otwarcie postępowania układowego może być złożony tylko w okresie pięciu lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

Art. 71.

(1) Wniosek o otwarcie postępowania układowego powinien być uzasadniony i poparty dowodami, stwierdzającemi stan majątkowy dłużnika.

(2) W przypadkach, gdy wniosek zgłasza wierzyciel lub władza skarbowa, do wniosku powinien być dołączony tytuł wykonawczy. Jeżeli wnioskodawca nie może dostarczyć dostatecznych dowodów co do stanu majątkowego dłużnika, urząd rozjemczy może zażądać złożenia potrzebnych dowodów od dłużnika w terminie oznaczonym.

(3) Zależnie od okoliczności sprawy urząd rozjemczy może zażądać od wierzyciela złożenia kaucji w wysokości do 5.000 zł, pod rygorem pozostawienia wniosku wierzyciela bez rozpatrzenia.

(4) Złożona przez wierzyciela kaucja przeznaczona będzie przedewszystkiem na pokrycie opłat i kosztów postępowania. W przypadku wydania orzeczenia o otwarciu postępowania, urząd rozjemczy zwróci wierzycielowi kaucję po potrąceniu opłat i kosztów, związanych z wydaniem orzeczenia. W przypadku odrzucenia wniosku, urząd rozjemczy po potrąceniu wyżej wymienionych opłat i kosztów orzeka przepadek kaucji na rzecz Skarbu Państwa.

Art. 72.

(1) Przewodniczący urzędu rozjemczego może zarządzić wpisanie w księgach hipotecznych nieruchomości dłużnika ostrzeżeń o zgłoszeniu wniosku o otwarcie postępowania ukła-

dowego oraz może wydać postanowienie o zawieszeniu egzekucji z majątku dłużnika.

2) Postanowienie urzędu o zawieszeniu egzekucji nie może dotyczyć egzekucji należności publiczno-prawnych, Banku Akceptacyjnego, Sp. Akc., oraz instytucyj kredytu długoterminowego.

Otwarcie postępowania.

Art. 73.

(1) Po ustaleniu wartości majątku dłużnika oraz sumy jego zadłużenia, urząd rozjemczy na posiedzeniu niejawnem przystąpi do rozpatrzenia wniosku o otwarcie postępowania układowego. Decyzja urzędu rozjemczego powinna zapaść w ciągu dwóch miesięcy od dnia złożenia wniosku.

(2) Jeżeli z wnioskiem o otwarcie postępowania układowego wystąpi dłużnik, a urząd rozjemczy stwierdzi, że zachodzą warunki do wszczęcia tego postępowania, i uzna za konieczne umożliwienie dłużnikowi przygotowania tego postępowania, wówczas urząd rozjemczy na wniosek dłużnika może orzec udzielenie dłużnikowi tymczasowego odroczenia wypłat na okres do jednego roku. Po upływie terminu odroczenia wypłat urząd rozjemczy rozstrzyga o otwarciu postępowania układowego.

(3) Udzielając dłużnikowi odroczenia wypłat, urząd rozjemczy ustanowi nadzór nad majątkiem dłużnika. Do nadzoru tego stosuje się odpowiednio przepisy art. 76.

(4) Szczegółowe przepisy, dotyczące tymczasowego odroczenia wypłat, w szczególności co do prowadzenia egzekucji oraz co do ustalenia kategoryj wierzytelności, nieobjętych odroczeniem wypłat — ustalą w drodze rozporządzeń Ministrowie: Sprawiedliwości, Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 74.

(1) Jeżeli wniosek jest oczywiście nieuzasadniony, odrzucenie wniosku może nastąpić bez przesłuchania stron.

(2) Urząd rozjemczy odrzuci wniosek, jeżeli uzna: 1) że niema podstaw prawnych do otwarcia postępowania układowego, 2) że wierzytelność wnioskodawcy może być zaspokojona bez przeprowadzenia postępowania układowego i 3) jeżeli wartość gospodarstwa wiejskiego dłużnika nie przewyższa 1/3 szacunku całego jego majątku i dłużnik podlega przepisom o postępowaniu upadłościowem.

Art. 75.

(1) W orzeczeniu o otwarciu postępowania układowego urząd rozjemczy wyznaczy dłużnikowi i wierzycielom okres nie

dłuższy niż sześciomiesięczny do powzięcia uchwały w sprawie zawarcia układu (art. 84), pod rygorem zarządzenia likwidacji gospodarstwa wiejskiego dłużnika.

(2) Orzeczenie o otwarciu postępowania układowego urząd rozjemczy ogłosi w gazecie urzędowej oraz w jednym dzienniku poczytnym i zarządzi wpisanie ostrzeżeń o otwarciu postępowania w księgach hipotecznych nieruchomości dłużnika.

(3) Od chwili wpisania w księdze hipotecznej ostrzeżenia o otwarciu postępowania aż do jego wykreślenia zbycie lub obciążenie nieruchomości nie może nastąpić bez zezwolenia przewodniczącego urzędu rozjemczego.

(4) Otwarcie postępowania układowego nie zawiesza biegu procesów rozpoczętych i nie tamuje możności wszczynania przeciwko dłużnikowi nowych spraw sądowych. Koszty procesu sądowego obciążają powoda, jeżeli pretensja została w całości wpisana na listę wierzycieli.

(5) Z chwilą otwarcia postępowania układowego egzekucja przeciwko dłużnikowi nie może być wszczęta, a wszczęta ulega zawieszeniu. Przepis ten stosuje się również do postępowania, przewidzianego w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o przejmowaniu na własność Państwa gruntów za niektóre należności pieniężne (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 658).

(6) Na wniosek nadzorcy, dłużnika lub wierzyciela w przypadku, gdy zawikłania interesów majątkowych dłużnika utrudniają sporządzenie listy wierzytelności lub projektu układu, urząd rozjemczy może orzec przedłużenie okresu, wyznaczonego w myśl ust. (1), na dalszy okres nie dłuższy jednak, niż 6 miesięcy.

Art. 76.

(1) Równocześnie z otwarciem postępowania układowego przewodniczący urzędu rozjemczego mianuje jednego lub kilku nadzorców. Jeżeli czynności nadzoru ma wykonywać kilka osób, należy ściśle ustalić zakres praw i obowiązków każdej z nich.

(2) Do czynności nadzorcy należy nadzór nad zarządem majątku dłużnika oraz przeprowadzenie czynności wstępnych, poprzedzających układ, a w szczególności sprawdzenie wierzytelności, sporządzenie listy wierzytelności i projektu układu z wierzycielami.

(3) Od daty otwarcia postępowania układowego dłużnik nie może bez zgody nadzorcy rozporządzać swym majątkiem ani zaciągać zobowiązań, o ile to przekracza zakres zwykłego zarządu. Czynności prawne, zdziałane wbrew temu przepisowi, będą w stosunku do wierzycieli bezskuteczne, jeżeli strona dru-

ga wiedziała, że dłużnik przekroczył granicę zwykłego zarządu, a nadzorca nie udzielił na to zezwolenia lub temu się sprzeciwił.

(4) Jeżeli dłużnik utrudnia nadzorcy spełnianie prawidłowego nadzoru lub działa na szkodę wierzycieli, przewodniczący urzędu rozjemczego może odebrać dłużnikowi całkowity lub częściowy zarząd majątkiem i przekazać zarząd ten nadzorcy.

(5) Zobowiązania, zaciągnięte za zezwoleniem nadzorcy lub niewymagające takiego zezwolenia, jak również zobowiązania, zaciągnięte przez nadzorcę (ust. 4), nie podlegają postępowaniu układowemu i powinny być wykonane w pełnej wysokości.

Sprawdzanie wierzytelności.

Art. 77.

(1) Zgłoszenie wierzytelności powinno nastąpić w terminie, wyznaczonym przez nadzorcę do sprawdzenia. W zgłoszeniu należy wymienić wierzytelności i przedstawić dowody.

(2) Wierzyciele osobiści, którzy nie zgłoszą w terminie swych roszczeń, tracą prawo wpisania na listę wierzytelności, jeżeli ich wierzytelności nie będą wpisane na tę listę na zasadzie przepisu art. 79.

Art. 78.

Potrącenie długów wzajemnych między dłużnikiem a wierzycielem nie jest dopuszczalne, jeżeli wierzyciel:

1) stał się dłużnikiem po dacie otwarcia postępowania układowego,
2) będąc dłużnikiem, stał się wierzycielem po tej dacie przez nabycie w drodze przelewu lub indosu wierzytelności, powstałej przed otwarciem postępowania układowego. Potrącenie jednak będzie możliwe, jeżeli nabycie nastąpiło wskutek zapłacenia długu, za który nabywca odpowiadał osobiście albo pewnemi przedmiotami majątkowemi, i jeżeli odpowiedzialność nabywcy za dług powstała przed datą zgłoszenia w urzędzie rozjemczym wniosku o otwarcie postępowania układowego.

Art. 79.

(1) W wyniku sprawdzenia należy wpisać na listę wierzytelności, zabezpieczone wpisem hipotecznym, oraz wierzytelności, które oparte są bądź na wpisach w prawidłowo prowadzonych księgach dłużnika, bądź na tytułach bezspornych, bądź też

są wymienione w spisie wierzycieli i nie budzą wątpliwości, chociażby nie było zgłoszenia ze strony samego wierzyciela. Do kapitału dopisuje się odsetki do dnia otwarcia postępowania układowego.

(2) Wierzytelności warunkowe oraz wierzytelności, których termin płatności jeszcze nie nastąpił, będą również wpisane na listę.

(3) Jeżeli w wyniku sprawdzenia nadzorca stwierdzi istnienie wierzytelności, podlegających przepisom art. 50, 51, 53, 54 lub 57, powinien wystąpić do urzędu rozjemczego z wnioskiem o obniżenie odnośnych zobowiązań dłużnika. Urząd rozjemczy powinien rozpatrzyć wniosek nadzorcy poza zwykłą kolejnością wniosków, przyczem w razie potrzeby może orzec o odroczeniu terminu, wyznaczonego dłużnikowi i wierzycielom w myśl przepisu art. 75, na okres potrzebny do rozpoznania wniosku nadzorcy i przeprowadzenia czynności, poprzedzających zgromadzenie wierzycieli.

(4) Nadzorca odmówi wpisania na listę: wierzytelności, zaprzeczonych przez dłużnika, wierzytelności spornych lub co do których istnieje uzasadnione przypuszczenie, że są pozorne, oraz należności współmałżonka dłużnika, żyjącego z nim we wspólności małżeńskiej.

Art. 80.

(1) Lista wierzytelności powinna być ustalona w następującym porządku:

1) należności i wierzytelności, posiadające w myśl przepisów art. 800 Kodeksu Postępowania Cywilnego pierwszeństwo przed wierzytelnościami, zabezpieczonemi hipotecznie,
2) wierzytelności instytucyj kredytu długoterminowego,
3) wierzytelności, zabezpieczone wpisem do księgi hipotecznej lub zastawem na nieruchomości,
4) wszystkie inne wierzytelności.

(2) Lista wierzytelności będzie wyłożona w urzędzie rozjemczym w ciągu 20 dni od daty ogłoszenia w dzienniku poczytnym o wyłożeniu listy. Osoby interesowane mogą zaskarżyć postanowienie nadzorcy co do wpisania lub odmowy wpisania na listę do przewodniczącego urzędu rozjemczego. Przewodniczący urzędu rozjemczego zarządzi wpisanie bądź wykreślenie całości lub części wierzytelności, jeżeli osoba interesowana dostatecznie uprawdopodobni swoje żądanie. Od postanowienia przewodniczącego urzędu rozjemczego niema środka odwoławczego.

(3) Postanowienie to nie pozbawia osób interesowanych prawa wniesienia pozwu na zasadach ogólnych.

(4) Wpisanie wierzytelności na listę uprawnia wierzyciela do udziału w postępowaniu układowem i określa sumę, z którą może uczestniczyć w zgromadzeniu wierzycieli.

Projekt układu i zgromadzenie wierzycieli.

Art. 81.

(1) Projekt układu może przewidywać:
1) odroczenie terminów płatności lub rozłożenie na raty sumy długu,
2) zmniejszenie sumy długu i jego oprocentowania,
3) parcelację całości lub części majątku,
4) spłatę długów listami zastawnemi,
5) przejęcie przez wierzycieli oznaczonego obszaru gospodarstwa dłużnika na pokrycie całości lub części długu,
6) sprzedaż całości lub części majątku z wolnej ręki,
7) segregację długów hipotecznych,
8) rozwiązanie umowy dzierżawnej w całości lub części, jeżeli nieruchomość dłużnika jest wydzierżawiona,
9) zabezpieczenie wykonania układu.

(2) Projekt układu nie może zawierać żadnych postanowień w stosunku do jakichkolwiek należności instytucyj kredytu długoterminowego bez zgody tych instytucyj.

(3) Bez zgody wierzycieli nie może nastąpić obniżenie wszelkich należności publiczno-prawnych, należności z tytułu umowy o pracę i należności kapitałowych, pochodzących z przerachowania na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 30, poz. 213).

(4) Postanowienia układu mogą przewidywać warunki różne dla poszczególnych kategoryj wierzytelności w zależności od stopnia ich zabezpieczenia, przyczem sumy, mieszczące się w pierwszej połowie szacunku nieruchomości, mogą być obniżone w stopniu niższym, niż zabezpieczone na dalszych miejscach hipotecznych.

(5) Jeżeli propozycje układowe mają dotyczyć przejęcia przez wierzycieli oznaczonego obszaru gospodarstwa (ust. (1) pkt. 5)), nadzorca powinien zwrócić się do wojewody o udzielenie opinji co do racjonalności wydzielanych jednostek rolnych lub leśnych oraz co do kwalifikacyj osobistych wierzycieli, przejmujących grunty, do należytego prowadzenia gospodarstwa. Nieudzielenie przez wojewodę opinji w ciągu trzech tygodni uważa się za wyrażenie zgody.

Art. 82.

(1) Zgromadzenie wierzycieli zwołuje nadzorca na termin, oznaczony w porozumieniu z przewodniczącym urzędu rozjem-

czego, nie później jednak, niż w 6 tygodni od ostatniego terminu sprawdzenia wierzytelności. Jednocześnie z zawiadomieniem o terminie należy przesłać wierzycielom i dłużnikowi projekt układu.

(2) Zgromadzeniu wierzycieli przewodniczy przewodniczący urzędu rozjemczego.

(3) Głosowanie wierzycieli odbywa się z listy obecności, do której wpisuje się również osoby, oddające swój głos na piśmie.

Art. 83.

(1) Każdy wierzyciel będzie rozporządzał ilością głosów, zależną od wysokości jego należności oraz współczynnika, przyznanego tej kategorji wierzycieli, do której należy.

(2) Współczynnik ten wynosi:

jeżeli wierzytelność mieści się w 50% szacunku nieruchomości — 4;

jeżeli wierzytelność mieści się w 50—75% szacunku nieruchomości — 3;

jeżeli wierzytelność mieści się w 75 — 100% szacunku nieruchomości — 2;

jeżeli wierzytelność mieści się w powyżej 100% szacunku nieruchomości — 1.

(3) Wierzyciele, mieszczący się w poszczególnych kategorjach, powinni być traktowani równomiernie.

Art. 84.

(1) Układ dochodzi do skutku na mocy uchwały, powziętej większością 3/5 oddanych głosów, jeżeli wypowie się za nim co najmniej 1/4 obecnych wierzycieli.

(2) Układ, przyjęty przez wierzycieli, wymaga zatwierdzenia przez urząd rozjemczy, który orzeka po wysłuchaniu osób, których wyjaśnienia uważa za potrzebne, i po przeprowadzeniu potrzebnych dowodów.

Art. 85.

(1) Urząd rozjemczy odmówi zatwierdzenia projektu;

1) jeżeli projekt układu w całości lub w części niezgodny jest z przepisami prawa,
2) jeżeli postępowanie, poprzedzające przyjęcie projektu układu, zawiera uchybienia, mogące mieć istotny wpływ na przebieg postępowania,

3) jeżeli w przypadkach, przewidzianych w art. 81 ust. (1) pkt. 5), wykonanie układu byłoby sprzeczne z opinją wojewody (art. 81 ust. (5)),
4) jeżeli urząd uzna, że nie zostały wykorzystane możliwości parcelacji (art. 81 ust. (1) pkt. 3)).

(2) Jeżeli urząd rozjemczy uzna, że stanowisko wierzycieli, którzy głosowali przeciwko układowi, lub zarzuty dłużnika są uzasadnione, wówczas może bądź sam protestować w uchwalonym projekcie układu uchybienia mniejszej wagi, bądź może polecić nadzorcy zwołanie ponownego zgromadzenia wierzycieli w celu usunięcia uchybień postępowania lub przeprowadzenia odpowiednich zmian w projekcie układu.

Art. 86.

(1) Grunty, przejęte przez wierzycieli prywatnych (art. 81 ust. (1) pkt. 5)), stanowić będą odrębne nieruchomości w rozumieniu art. 6 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1, poz. 1); właścicielom ich służyć będzie prawo do oddzielnych wyłączeń na zasadzie art. 4 i 5 tejże ustawy. Do przeniesienia prawa własności nieruchomości, przejętych przez wierzycieli w drodze układu, nie stosuje się przepisów o obrocie nieruchomościami ziemskiemi.

(2) W razie parcelacji całości lub części majątku stosuje się art. 3 — 9 ustawy z dnia 12 marca 1932 r. o ułatwieniu spłaty uciążliwych zobowiązań, obciążających gospodarstwa rolne (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 55, poz. 423) z tem, że wpłaty nabywców na poczet ceny nabycia mogą być składane również do depozytu w komunalnych kasach oszczędności, a wszelkie należności będą zaspakajane z tych wpłat w kolejności, przewidzianej w układzie, oraz przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 sierpnia 1932 r. w sprawie segregacji wierzytelności na nieruchomościach ziemskich, parcelowanych w celu spłaty uciążliwych zobowiązań (Dz. U. R. P. z 1933 roku Nr. 55, poz. 424).

(3) Jeżeli nabywca ziemi z parcelacji, przeprowadzanej w wykonaniu układu, daje dodatkowe zabezpieczenie przejmowanego długu na własnym majątku w stopniu co najmniej odpowiadającym zabezpieczeniu dotychczasowemu, będzie miał prawo nabycia z parcelacji odpowiednio większego obszaru ziemi bądź prawo odpowiedniego zmniejszenia wysokości spłaty gotówkowej. Wierzyciel w takim przypadku obowiązany jest takie zabezpieczenie przyjąć. Dług w ten sposób zabezpieczony może być skonwertowany według przepisów rozdziału III.

(4) Jeżeli przy parcelacji, przeprowadzonej w wykonaniu układu, nabywcy działek uzyskają kredyt długoterminowy z in-

stytucji, emitującej listy zastawne, wówczas uzyskane listy zastawne powinny być przyjmowane przez wszystkich wierzycieli dłużnika według wartości nominalnej.

Art. 87.

(1) Układ, zatwierdzony przez urząd rozjemczy, obowiązuje wszystkich wierzycieli, wpisanych na listę, nie wyłączając tych, którzy nie brali udziału w zgromadzeniu wierzycieli. Wierzyciele niewpisani na listę nie mają prawa zaskarżać układu, ani nie mają prawa do wartości, przekazanych na mocy układu wierzycielom na listę wpisanym. Postanowienia układu, przewidziane w art. 81 ust. (1) pkt. 1), 2) i 3), obowiązują również wierzycieli niewpisanych, a urząd rozjemczy może przewidzieć w stosunku do nich wszelkie ograniczenia, mające na celu umożliwienie wykonania układu w stosunku do wierzycieli wpisanych.

(2) Wypis orzeczenia, zatwierdzającego układ, łącznie z częściowym wypisem ostatecznej listy wierzytelności oraz z wypisem zatwierdzonego układu stanowi tytuł egzekucyjny; w szczególności może być ujawniona na tej podstawie w księgach hipotecznych segregacja długów hipotecznych.

(3) W przypadku zatwierdzenia układu, urząd rozjemczy zarządzi wykreślenie ostrzeżeń o postępowaniu układowem w księgach hipotecznych nieruchomości dłużnika, a równocześnie zarządzi wpisanie zabezpieczeń hipotecznych, w układzie przewidzianych.

Art. 88.

(1) Na skutek skargi wierzyciela urząd rozjemczy może w przypadku ustalenia, że dłużnik swych zobowiązań układowych nie wykonywa lub działa w złej wierze, unieważnić układ z wyjątkiem tej jego części, która dotyczy udzielonego wierzycielom zabezpieczenia. W tym celu urząd rozjemczy zarządzi rozprawę w obecności dłużnika z wezwaniem wierzycieli przez ogłoszenie.

(2) Skutkiem unieważnienia układu dłużnik będzie pozbawiony jego dobrodziejstw. Kwoty, wypłacone poszczególnym wierzycielom zgodnie z warunkami układu, nie ulegają w tym przypadku zwrotowi, lecz będą zarachowane na poczet ich pełnych należności.

Art. 89.

Ministrowie Sprawiedliwości, Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych określą w drodze rozporządzenia szczegółowo zasady postępowania układowego, a w szczególności ustalą:

1) załączniki oraz dane, które wnioskodawca powinien dołączyć do wniosku o otwarcie postępowania układowego,
2) szczegółowy zakres uprawnień i obowiązków oraz wynagrodzenie nadzorcy,
3) zasady sprawdzania wierzytelności, przygotowywania projektu układu, zwoływania zgromadzenia wierzycieli oraz sposób przeprowadzenia tego zgromadzenia,
4) sposób dokonywania ogłoszeń,
5) koszty postępowania.

Oddział III.

Postępowanie likwidacyjne.

Art. 90.

Likwidacja gospodarstwa wiejskiego nastąpi w drodze przymusowej:

1) jeżeli w terminie, wyznaczonym do zawarcia układu w postępowaniu układowem, układ nie został zawarty,
2) jeżeli układ nie został zatwierdzony,
3) jeżeli układ został unieważniony.

Art. 91.

O wszczęciu postępowania likwidacyjnego orzeka urząd rozjemczy.

Art. 92.

O wszczęciu postępowania likwidacyjnego urząd rozjemczy ogłosi w gazecie urzędowej i w jednym dzienniku poczytnym, nadto zarządzi wpisanie odpowiedniej wzmianki w księgach hipotecznych nieruchomości dłużnika. Odpis orzeczenia o wszczęciu postępowania likwidacyjnego należy doręczyć dłużnikowi.

Art. 93.

(1) Likwidacja odbywa się przez sprzedaż nieruchomości, wchodzących w skład gospodarstwa wiejskiego, w drodze egzekucji, według przepisów Kodeksu Postępowania Cywilnego ze zmianami, wynikającemi z rozdziału niniejszego.

(2) Opis i oszacowanie nieruchomości powinny być dokonane najpóźniej w ciągu jednego miesiąca od daty otrzymania przez komornika orzeczenia o wszczęciu postępowania likwidacyjnego; oszacowanie nieruchomości przyjęte będzie do proto-

kółu w wysokości szacunku, ustalonego w postępowaniu układowem.

(3) Licytacja nie może być wyznaczona na termin późniejszy, niż w dwa miesiące od daty ukończenia opisu i oszacowania.

(4) Do licytacji w pierwszym terminie mogą stanąć tylko te osoby, które wykażą się zaświadczeniem wojewody o posiadaniu kwalifikacyj osobistych do należytego prowadzenia gospodarstwa.

Art. 94.

(1) Wysokość ceny wywołania powinna obejmować należności uprzywilejowane oraz należności instytucyj kredytu długoterminowego; nie może być jednak niższą od sumy, stanowiącej 50% szacunku gospodarstwa, będącego przedmiotem likwidacji w pierwszym terminie licytacji, a 30% tegoż szacunku — w drugim terminie licytacji.

(2) Jeżeli nieruchomość obciążona jest należnościami uprzywilejowanemi i instytucyj kredytu długoterminowego, przystępujący do licytacji powinien złożyć rękojmię licytacyjną w wysokości, pokrywającej co najmniej należności uprzywilejowane i raty zaległe i bieżące instytucyj kredytu długoterminowego. Część rękojmi co najmniej w wysokości, pokrywającej należności uprzywilejowane z umów o pracę, powinna być złożona w gotówce. Rozporządzenie Ministra Skarbu określi, w jakich rozmiarach może być złożona rękojmia w papierach wartościowych oraz w jakich papierach wartościowych i po jakim kursie.

Art. 95.

(1) Cena przybicia, niepokryta przez rękojmię licytacyjną, może być uiszczona przez nabywcę, w ciągu sześciu tygodni od uprawomocnienia się postanowienia o przybiciu, papierami państwowemi lub listami zastawnemi instytucyj kredytu długoterminowego, które oznaczy rozporządzenie Ministra Skarbu.

(2) Skarbowi Państwa i Państwowemu Bankowi Rolnemu służy prawo pierwokupu nieruchomości po cenie licytacyjnej, przyczem cena nabycia z wyjątkiem tej jej części, która powinna być zapłacona w gotówce (art. 94 ust. (2)) będzie mogła być zapłacona papierami wartościowemi, przewidzianemi w ust. (1). Prawo pierwokupu gaśnie po upływie trzech tygodni od uprawomocnienia się postanowienia o przybiciu.

(3) Rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych może przyznać prawo

pierwokupu również innym instytucjom, których zadaniem jest akcja parcelacyjna.

(4) Rozporządzenie Ministra Skarbu ustalać będzie kursy papierów wartościowych, po jakich będzie można uiszczać cenę licytacyjną.

Art. 96.

(1) Z wypłaconej rękojmi będą pokryte w gotówce przedewszystkiem koszty postępowania i należności uprzywilejowane z umów o pracę.

(2) Z ceny licytacyjnej będą potrącone nieumorzone części pożyczek instytucyj kredytu długoterminowego, które będą pozostawione na hipotece nieruchomości, poddanej egzekucji.

(3) Reszta ceny, wniesiona w papierach wartościowych, będzie użyta na zaspokojenie wierzycieli w kolejności, przewidzianej w Kodeksie Postępowania Cywilnego.

Art. 97.

(1) Jeżeli licytacja w pierwszym terminie nie dojdzie do skutku, Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może w ciągu miesiąca od dnia licytacji orzec przejęcie na własność Państwa całości likwidowanych nieruchomości ziemskich dłużnika. Przejęcie następuje według cen wywołania do pierwszej licytacji (art. 94 ust. (1)).

(2) Orzeczenie Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych stanowi tytuł:

1) do objęcia przejętych nieruchomości w posiadanie Państwa,
2) do przepisania prawa własności na rzecz Państwa,
3) do skreślenia wpisów, dotyczących wierzytelności, obciążających nieruchomość ziemską z wyjątkiem nieumorzonej części pożyczek instytucji kredytu długoterminowego, które będą pozostawione na przejętej nieruchomości.

(3) Wynagrodzenie za przejęte nieruchomości ziemskie wypłaca się w obligacjach 3% państwowej renty ziemskiej według kursów, które ustalać będzie rozporządzenie Ministra Skarbu, przewidziane w art. 95 ust. (4). Wynagrodzenie to złożone będzie do depozytu sądowego w ciągu 30 dni po objęciu nieruchomości w posiadanie Państwa.

(4) Szczegółowe przepisy o sposobie wypłaty wynagrodzenia za przejęte nieruchomości ziemskie i podziale tego wynagrodzenia przez sąd pomiędzy uprawnionych ustali rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Skarbu.

Art. 98.

(1) Postanowienia ustawowe i statutowe lub umowne, ograniczające prawo rozporządzania nieruchomością, nie stanowią przeszkody do przejęcia nieruchomości przez Państwo i wierzycieli lub do sprzedaży z licytacji na podstawie przepisów rozdziału niniejszego.

(2) Nieruchomości przejęte na podstawie przepisów rozdziału niniejszego na własność Państwa, z wyjątkiem obszarów leśnych oraz nieruchomości, położonych w granicach administracyjnych miast, będą zaliczane na poczet wykonania planów parcelacyjnych.

Art. 99.

Upoważnia się Ministra Skarbu do wypuszczania obligacyj 3% państwowej renty ziemskiej (art. 34 cz. I ustawy o wykonaniu reformy rolnej) na cele nabywania i zwalniania od obciążeń nieruchomości zgodnie z przepisami rozdziału niniejszego.

Rozdział VIII.

Przepisy końcowe.

Art. 100.

(1) Powołuje się do życia Centralne Biuro do Spraw Finansowo-Rolnych i wojewódzkie biura do spraw finansowo-rolnych.

(2) Centralne Biuro do Spraw Finansowo-Rolnych podlega Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 101.

Do zakresu działania Centralnego Biura do Spraw Finansowo-Rolnych należy:

1) wykonywanie bezpośredniego nadzoru nad wojewódzkiemi urzędami rozjemczemi oraz kontroli w celu usprawnienia i ujednolicenia działalności powiatowych i wojewódzkich urzędów rozjemczych, w zakresie ustalonym przez Ministrów Rolnictwa i Reform Rolnych, Skarbu oraz Sprawiedliwości;
2) wykonywanie nadzoru nad działalnością wojewódzkich biur do spraw finansowo-rolnych;
3) koordynowanie prac, związanych z akcją oddłużeniową na terenie województw;
4) wykonywanie innych czynności zleconych przez Mini-

stra Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Ministra Skarbu, z zakresu uporządkowania zadłużenia rolniczego;

5) składanie Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Ministrowi Skarbu sprawozdań o postępach akcji i przedstawianie wniosków z tej dziedziny.

Art. 102.

(1) Do zakresu działania wojewódzkiego biura do spraw finansowo-rolnych należy:

1) wykonywanie bezpośredniego nadzoru nad powiatowemi urzędami rozjemczemi;
2) stwierdzanie stanu faktycznego w sprawach, wymagających wiarogodności i znajomości rzeczy w zakresie akcji uporządkowania zadłużenia rolniczego, z tem zastrzeżeniem, że przy opinjowaniu spraw natury agrarnej wojewódzkie biuro działa w porozumieniu z właściwemi władzami ziemskiemi;
3) ustalanie do użytku właściwych organów listy rzeczoznawców, nadzorców i innych osób, przewidzianych w postępowaniu przy realizacji uporządkowania zadłużenia rolniczego;
4) udzielanie informacyj i pouczeń, dotyczących uprawnień i obowiązków zainteresowanych, a wynikających z przepisów rozporządzenia niniejszego;
5) wykonywanie czynności, zleconych przez Centralne Biuro do Spraw Finansowo-Rolnych i właściwych wojewodów.

(2) Działalność wojewódzkiego biura obejmuje obszar właściwego województwa.

Art. 103.

Ministrowie: Rolnictwa i Reform Rolnych, Skarbu, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych ustalą organizację i tryb urzędowania organów, wymienionych w art. 100, oraz źródła ich dochodów i sposób kontroli nad dokonywanemi wydatkami, w szczególności rozporządzenie określi:

1) sposób powoływania i zwalniania dyrektorów Centralnego Biura do Spraw Finansowo-Rolnych i ich zastępców,
2) sposób powoływania i zwalniania kierowników biur wojewódzkich oraz pozostałych pracowników Centralnego Biura i wojewódzkich biur oraz wysokość ich wynagrodzeń,
3) normy opłat, pobieranych przez te organy za świadczenia w stosunku do osób interesowanych.

4) wysokość wpłat, dokonywanych przez urzędy rozjemcze na rzecz tych organów na podstawie art. 42 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o utworzeniu urzędów rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 253),
5) sposób prowadzenia rachunkowości i kasowości.

Art. 104.

Ilekroć przepisy rozporządzenia niniejszego wymieniają urzędy rozjemcze, wymienienie to dotyczy urzędów rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich, utworzonych na podstawie ustawy z dnia 28 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 253).

Art. 105.

(1) Powiatowe urzędy rozjemcze do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich orzekają w sprawach posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy A, wojewódzkie urzędy rozjemcze — w sprawach majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy B i C.

(2) W sprawach wszczętych przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego urzędy rozjemcze zachowują dotychczasową właściwość.

Art. 106.

(1) W ustawie z dnia 28 marca 1933 r. o utworzeniu urzędów rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 253) wprowadza się następujące zmiany:
1) ustawa otrzymuje tytuł w brzmieniu: „o urzędach rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich";
2) wyrazy: „Rozdział I. Postanowienia ogólne" przed art. 1 skreśla się;
3) art. 1 otrzymuje brzmienie:
„(1) Tworzy się urzędy rozjemcze do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich.
(2) Do zakresu działania tych urzędów należą sprawy, przekazane im w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 841) oraz w innych przepisach prawnych";
4) art. 2 — 13 uchyla się;

5) w art. 14 ust. (1) lit. a) skreśla się wyraz: „większych";
w ust. (1) lit. b) skreśla się wyraz: „mniejszych";
w ust. (2) skreśla się wyrazy: „ustawy niniejszej";
6) w art. 15 dodaje się na końcu zdanie w brzmieniu. „Działalność Wojewódzkiego Urzędu Rozjemczego w Warszawie rozciąga się również na obszar m. st. Warszawy";
7) w art. 16 ust. (2) wyrazy: „który uprzednio zasięga w tej mierze opinji wojewódzkiego komitetu do spraw finansowo-rolnych" zastępuje się wyrazami: „na wniosek Centralnego Biura do Spraw Finansowo-Rolnych";
8) w art. 18 wprowadza się zmiany następujące:
dotychczasowa treść staje się ustępem pierwszym z tem, że: w zdaniu pierwszem skreśla się wyrazy: „i odwołuje", po wyrazach: „prezes sądu okręgowego" dodaje się wyrazy: „na wniosek Centralnego Biura do Spraw Finansowo-Rolnych", wyrazy: „mu przez wydział powiatowy" zastępuje się wyrazami: „Centralnemu Biuru przez przewodniczącego wydziału powiatowego" oraz skreśla się wyrazy: „który przed postawieniem wniosku wysłuchuje opinji wojewódzkiego komitetu do spraw finansowo-rolnych";
w zdaniu drugiem wyrazy: „wszyscy członkowie powiatowego urzędu rozjemczego muszą być powołani" zastępuje się wyrazami: „członkowie powiatowego urzędu rozjemczego powinni być powołani w miarę możności";
dodaje się ust. (2) w brzmieniu: „Przewodniczącego, jego zastępców oraz pozostałych członków (ławników) powiatowego urzędu rozjemczego odwołuje prezes sądu okręgowego na wniosek Centralnego Biura do Spraw Finansowo-Rolnych";
9) w art. 24 ust. (1) po wyrazach: „wojewódzkiego urzędu rozjemczego" dodaje się wyrazy: „o ile szczególne przepisy nie stanowią inaczej", a w ust. (2) po wyrazach: „powiatowego urzędu rozjemczego" dodaje się wyrazy: „o ile szczególne przepisy nie stanowią inaczej";
10) w art. 26 ust. (1) dodaje się na końcu wyrazy: „a w przypadkach, określonych w szczególnych przepisach, również na wniosek Komitetu Konwersyjnego, działającego przy Banku Akceptacyjnym, Sp. Akc., władz administracyjnych i z urzędu";
11) w art. 27 ust. (1) wyrazy: „osób i instytucyj, według swego uznania, a w szczególności od komitetów do spraw finansowo-rolnych, izb przemysłowo-handlowych oraz

rolniczych" zastępuje się wyrazami: „wojewódzkich biur do spraw finansowo-rolnych";

12) w art. 28 ust. (1) wyrazy: „Urząd rozjemczy" zastępuje się wyrazami: „Przewodniczący urzędu rozjemczego lub jego zastępca";

13) w art. 34 ust. (2) skreśla się wyrazy: „oraz pisma, wezwania, zaświadczenia i t. p. pochodzące z urzędu rozjemczego" i dodaje się na końcu ustępu nowe zdanie w brzmieniu: „Pisma, wezwania, zaświadczenia i t. p., pochodzące z urzędu rozjemczego, podpisuje z upoważnienia przewodniczącego sekretarz tego urzędu";

14) w art. 38 ust. (2) wyrazy: „w którego okręgu położone jest gospodarstwo wiejskie lub jego zarząd" zastępuje się wyrazami: „znajdujący się w siedzibie wojewódzkiego urzędu rozjemczego";

15) w art. 42 ust. (3) po wyrazach: „na rzecz powiatowego związku komunalnego" dodaje się wyrazy: „na odrębny rachunek urzędu rozjemczego, oraz w obu przypadkach także na rzecz Centralnego Biura do Spraw Finansowo-Rolnych" i skreśla się wyrazy: „oraz delegatury komitetów do spraw finansowo-rolnych", a w ust. (4) po wyrazach: „ustawy niniejszej" dodaje się wyrazy: „oraz zaległe opłaty i koszty postępowania przed urzędem rozjemczym" oraz na końcu ustępu dodaje się wyrazy: „na odrębny rachunek urzędu rozjemczego";

16) art. 45 otrzymuje brzmienie: „Nadzór nad działalnością urzędów rozjemczych sprawuje Minister Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Minister Sprawiedliwości. Ministrowie ci określą w drodze rozporządzenia sposób wykonywania nadzoru".

(2) Upoważnia się Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolitego tekstu ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o urzędach rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich ze zmianami, wprowadzonemi rozporządzeniem niniejszem, z odpowiednią zmianą numeracji rozdziałów, artykułów i ustępów w tytułach, jak i w treści.

Art. 107.

Upoważnia się Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych do udzielania na wniosek osób interesowanych zezwoleń na wyłączenie gruntów z nieruchomości ziemskich, należących do ordynacji lub innych gospodarstw wiejskich, związanych węzłami substytucji powierniczej lub ograniczeniami prawa własności stale do tych nieruchomości przywiązanemi, je-

żeli wyłączenie to ułatwi spłatę wszelkich długów ordynacji lub gospodarstw oraz ich właścicieli i użytkowników. Przypadki, w których dopuszczalne będzie wyłączanie, oraz tryb postępowania w celu dokonania wyłączenia określi rozporządzenie Ministrów: Skarbu i Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 108.

Minister Sprawiedliwości może w drodze rozporządzenia ustalić uproszczony sposób ustanowienia zabezpieczenia rzeczowego na nieruchomościach ziemskich, nie posiadających uregulowanej hipoteki, oraz tryb i koszty takiego postępowania; w szczególności rozporządzenie to może określić kolejność pierwszeństwa zabezpieczenia dla poszczególnych kategoryj wierzytelności.

Art. 109.

Art. 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 sierpnia 1932 r. o zapobieganiu skutkom trudności płatniczych w rolnictwie (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 652) otrzymuje brzmienie następujące:

„W postępowaniu sądowem, przewidzianem w rozporządzeniu niniejszem, stosuje się odpowiednio przepisy o kosztach sądowych w postępowaniu układowem (zapobiegającem upadłości). Nadto pobiera się wpis stały w wysokości 20 zł. od wniosku wierzyciela o udzielenie odroczenia wypłat dłużnikowi oraz od skarg apelacyjnych na wyroki sądu".

Art. 110.

Ministrowie Skarbu i Sprawiedliwości mogą w drodze rozporządzeń, każdy w swoim zakresie, zwolnić całkowicie lub częściowo od wszelkich opłat stemplowych względnie sądowych (hipotecznych) czynności, które pozostają w związku z wykonaniem przepisów rozporządzenia niniejszego, jak również obniżyć przewidziane w obowiązujących przepisach opłaty stemplowe względnie wynagrodzenie notarjuszów i pisarzy hipotecznych za te czynności.

Art. 111

Rada Ministrów uprawniona jest do ustalenia w drodze rozporządzeń stosunku przepisów rozporządzenia niniejszego do przepisów innych ustaw i rozporządzeń, normujących zagadnienia, objęte rozporządzeniem niniejszem.

Art. 112.

Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrom: Skarbu, Sprawiedliwości oraz Rolnictwa i Reform Rolnych.

Art. 113.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłonia.

(Dz. U. R. P. z 24.I.36 r. Nr. 5, poz. 59).

7.

OBWIESZCZENIE MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH

z dnia 18 grudnia 1935 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o urzędach rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich.

Na podstawie art. 3 pkt. 2 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 września 1935 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych oraz ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o urzędach rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 449), ogłaszam jednolity tekst ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o urzędach rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 109, poz. 974), z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych dekretem powyższym.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych: *J. Poniatowski*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 18 grudnia 1935 r. (poz. 60).

USTAWA

z dnia 28 marca 1933 r.

o urzędach rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich.

Art. 1.

(1) Tworzy się urzędy rozjemcze do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich.

(2) Do zakresu działania tych urzędów należą sprawy, przekazane im w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 841) oraz w innych przepisach prawnych.

Rozdział I.

Organizacja urzędów rozjemczych.

Art. 2.

(1) Urzędy rozjemcze działają:

a) przy urzędach wojewódzkich — wojewódzkie urzędy urzędy rozjemcze do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich (wojewódzkie urzędy rozjemcze),

b) przy powiatowych związkach komunalnych — powiatowe urzędy rozjemcze do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich (powiatowe urzędy rozjemcze).

(2) Przepisy, które mówią o urzędach rozjemczych, dotyczą obu wymienionych rodzajów tych urzędów.

Art. 3.

(1) Działalność wojewódzkiego urzędu rozjemczego rozciąga się na obszar województwa. Działalność Wojewódzkiego Urzędu Rozjemczego w Warszawie rozciąga się również na obszar m. st. Warszawy.

(2) Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może w drodze rozporządzeń znosić poszczególne wojewódzkie lub powiatowe urzędy rozjemcze z jednoczesnem rozszerzeniem właściwości wskazanych w tem rozporządzeniu urzędów rozjemczych na teren województw lub powiatów, w których urząd rozjemczy został zniesiony. W tym samym trybie Minister Rolnictwa i Reform Rolnych może ponownie tworzyć urzędy rozjemcze.

Art. 4.

(1) Przewodniczącego wojewódzkiego urzędu rozjemczego oraz jego zastępców mianuje i odwołuje Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

(2) Pozostałych członków tego urzędu (ławników) mianuje i odwołuje prezes sądu apelacyjnego w porozumieniu z wo-

jewodą, na wniosek Centralnego Biura do Spraw Finansowo-Rolnych.

(3) W miarę możności przewodniczący i jego zastępca powinni posiadać kwalifikacje sędziowskie, członkowie zaś wojewódzkiego urzędu rozjemczego powinni w miarę możności posiadać wykształcenie prawnicze.

(4) Członkowie urzędu rozjemczego, z wyjątkiem przewodniczącego i jego zastępców, muszą być powołani spośród osób, zamieszkałych na obszarze działania danego urzędu, przytem połowa z nich spośród osób, których głównym zawodem jest gospodarka wiejska, a połowa spośród innych osób, zwłaszcza reprezentujących kredyt zorganizowany, zawody przemysłowe i handlowe.

Art. 5.

Działalność powiatowego urzędu rozjemczego rozciąga się na okrąg powiatowego związku komunalnego oraz na miasta, wydzielone z tego związku.

Art. 6.

(1) Przewodniczącego, jego zastępców oraz pozostałych członków (ławników) powiatowego urzędu rozjemczego mianuje prezes sądu okręgowego na wniosek Centralnego Biura do Spraw Finansowo-Rolnych, spośród kandydatów, mających, o ile możności, wykształcenie prawnicze, przedstawionych Centralnemu Biuru przez przewodniczącego wydziału powiatowego. Członkowie powiatowego urzędu rozjemczego powinni być powołani, w miarę możności, spośród osób, zamieszkałych na obszarze działalności tego urzędu, przyczem połowa z nich spośród osób, których głównym zawodem jest gospodarka wiejska, a połowa spośród innych osób, zwłaszcza reprezentujących zawody przemysłowe i handlowe.

(2) Przewodniczącego, jego zastępców oraz pozostałych członków (ławników) powiatowego urzędu rozjemczego odwołuje prezes sądu okręgowego na wniosek Centralnego Biura do Spraw Finansowo-Rolnych.

Art. 7.

(1) Od powołania na członka urzędu rozjemczego uchylać się mogą jedynie kobiety, duchowni i zakonnicy, wojskowi i funkcjonarjusze policji państwowej w służbie czynnej, urzędnicy publiczni, adwokaci, obrońcy sądowi, drobni przemysłowcy i kupcy, osoby, żyjące z płacy dziennej lub tygodniowej, oso-

by, mające ponad 65 lat ukończonych, oraz osoby, którym stan zdrowia nie pozwala na pełnienie tych obowiązków.

(2) O zasadności uchylenia się od powołania na członka wojewódzkiego urzędu rozjemczego rozstrzyga ostatecznie prezes sądu apelacyjnego.

(3) Osoba, uchylająca się bez uzasadnionej przyczyny od przyjęcia godności członka wojewódzkiego urzędu rozjemczego, podlega karze grzywny do 200 złotych.

(4) O zasadności uchylenia się od powołania na członka powiatowego urzędu rozjemczego rozstrzyga ostatecznie prezes sądu okręgowego.

(5) Osoba, uchylająca się bez uzasadnionej przyczyny od przyjęcia godności członka powiatowego urzędu rozjemczego, podlega karze grzywny do 100 złotych.

Art. 8.

(1) Członkowie wojewódzkiego urzędu rozjemczego składają na ręce prezesa sądu apelacyjnego lub sędziego, przez niego wyznaczonego, przysięgę, że będą gorliwie i bezstronnie pełnili swój urząd i dochowają tajemnicy urzędowej.

(2) Członkowie powiatowego urzędu rozjemczego składają przysięgę tej samej treści na ręce prezesa sądu okręgowego lub sędziego, przez niego wyznaczonego.

Art. 9.

(1) Członkowie urzędu rozjemczego, którzy bez należytego usprawiedliwienia nie przybywają na posiedzenia urzędu, opóźniają się lub uchylają się od pełnienia swoich urzędowych obowiązków, podlegają za każdym razem karze grzywny, a mianowicie: członkowie wojewódzkiego urzędu rozjemczego — do 100 złotych, członkowie zaś powiatowego urzędu rozjemczego — do 30 złotych.

(2) O karze grzywny, oznaczonej w art. 7 i w artykule niniejszym, orzeka na wniosek przewodniczącego urzędu sąd grodzki, w którego okręgu mieści się siedziba urzędu. Orzeczenie będzie wydane po wysłuchaniu zainteresowanego członka urzędu rozjemczego i jest ostateczne.

(3) Członkowie urzędu rozjemczego, którzy dopuścili się rażącego naruszenia obowiązków urzędowych, mogą być usunięci z urzędu przez władzę, która ich mianowała.

Art. 10.

Wysokość wynagrodzenia przewodniczącego i jego zastępców oraz członków urzędu rozjemczego ustala Minister Rolnic-

twa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych.

Art. 11.

Właściwy miejscowo jest ten urząd rozjemczy, na którego obszarze działania znajduje się gospodarstwo wiejskie; jeżeli gospodarstwo jest położone na obszarach działalności więcej, niż jednego urzędu rozjemczego, właściwość miejscową ustala się według położenia miejscowości, w której znajduje się zarząd gospodarstwa.

Rozdział II.

Zespół orzekający.

Art. 12.

(1) W skład zespołu orzekającego wojewódzkiego urzędu rozjemczego, o ile szczególne przepisy nie stanowią inaczej, wchodzi pięciu członków, a mianowicie: przewodniczący lub jego zastępca, dwóch ławników, których głównym zawodem jest gospodarka wiejska, i dwóch ławników spośród innych członków urzędu. W zespole orzekającym musi znajdować się przynajmniej jeden przedstawiciel kredytu zorganizowanego. Przynajmniej jeden z członków zespołu powinien mieć wykształcenie prawnicze.

(2) W skład zespołu orzekającego powiatowego urzędu rozjemczego, o ile szczególne przepisy nie stanowią inaczej, wchodzi trzech członków, a mianowicie: przewodniczący lub jego zastępca, jeden ławnik, którego głównym zawodem jest gospodarka wiejska, i jeden ławnik spośród innych członków urzędu.

Art. 13.

(1) Do członków zespołu orzekającego mają odpowiednie zastosowanie przepisy o wyłączeniu sędziów w sprawach cywilnych. Przewodniczący zespołu ma prawo przewodniczącego na posiedzeniach sądowych w sprawach cywilnych.

(2) Narady członków zespołu są tajne. Orzeczenia i postanowienia zespołu zapadają większością głosów i powinny być wyłuszczone na piśmie i opatrzone podpisami wszystkich członków zespołu.

(3) Jeżeli któryś z członków odmówi podpisu lub nie może podpisać orzeczenia, postanowienia lub ugody, pozostali zaznaczają to na samem orzeczeniu, postanowieniu lub ugodzie.

Orzeczenie, postanowienie lub ugoda, podpisane przez większość członków zespołu, ma taką samą moc, jak podpisane przez wszystkich.

Rozdział III.

Postępowanie.

Art. 14.

(1) Urząd rozjemczy działa na wniosek posiadacza gospodarstwa wiejskiego, wierzyciela lub obu tych stron, a w przypadkach, określonych w szczególnych przepisach, również na wniosek komitetu konwersyjnego, działającego przy Banku Akceptacyjnym, Sp. Akc., władz administracyjnych i z urzędu, oraz — w granicach właściwości — na wniosek każdej osoby uprawnionej do korzystania z przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych.

(2) We wniosku należy szczegółowo przedstawić stosunki majątkowe dłużnika i powołać się na odpowiednie dowody.

(3) Jeden wniosek może obejmować spór z jednym lub większą liczbą wierzycieli.

Art. 15.

(1) Urząd rozjemczy może zasięgnąć opinji o stanie gospodarczym dłużnika, oraz o wierzycielu od wojewódzkich biur do spraw finansowo-rolnych.

(2) Zarówno dłużnik, jak i wierzyciel obowiązani są okazać przedstawicielowi lub przedstawicielom instytucji, wskazanej przez urząd rozjemczy, księgi, rachunki, korespondencję i wszystko, co stwierdza ich stan gospodarczy lub ma związek z daną sprawą.

(3) Urząd rozjemczy ma również prawo żądać bezpośredniego przedstawienia mu dowodów, wskazanych w ustępie poprzedzającym.

(4) Jeżeli od wypełnienia powyższych obowiązków uchyla się strona, która wniosła sprawę, urząd rozjemczy odrzuci wniosek.

Art. 16.

(1) Przewodniczący urzędu rozjemczego lub jego zastępca ma prawo zabezpieczyć wniosek:

a) postanowieniem, uprawniającem do wniesienia ostrzeżenia (adnotacji) do wykazu hipotecznego w przypadku, gdy wierzytelność jest wpisana do hipoteki;

b) postanowieniem, zawieszającem postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi.

(2) Postanowienia te są ostateczne i natychmiast wykonalne.

(3) Postępowanie, wszczęte przed urzędem rozjemczym, powoduje zawieszenie postępowania sądowego w tejże sprawie. Postępowanie sądowe będzie następnie umorzone, bądź podjęte na nowo, zależnie od wyniku sprawy w urzędzie rozjemczym.

Art. 17.

(1) Urząd rozjemczy wzywa strony na rozprawę z zagrożeniem, że niestawienie się nie wstrzyma rozprawy oraz wydania orzeczenia. Rozprawę należy przeprowadzić, o ile możności, w ciągu 21 dni od złożenia wniosku. Sprawy, w których zastosowano art. 16, winny być rozpatrywane w pierwszej kolejności.

(2) Wezwane strony powinny stawić się osobiście, albo przez pełnomocnika. Urząd rozjemczy ma jednak prawo żądać osobistego stawiennictwa stron. Strony i ich pełnomocnicy powinni zgodnie z prawdą udzielić wyjaśnień, żądanych przez urząd.

(3) Urząd rozjemczy może przedsiębrać wszelkie dochodzenia, potrzebne do wydania orzeczenia, a w szczególności wzywać i przesłuchiwać bez przysięgi lub pod przysięgą osoby (świadków i biegłych), które mogą udzielić wyjaśnień, jak również może przesłuchiwać strony pod przysięgą.

Art. 18.

(1) Wojewódzki urząd rozjemczy nakłada kary grzywny do 100 zł, zaś powiatowy urząd rozjemczy — do 30 złotych — na osoby wezwane do przedstawienia dowodów lub udzielenia wyjaśnień za odmówienie złożenia tych wyjaśnień i dowodów, albo za nieusprawiedliwione niestawiennictwo, a także na świadków i biegłych za odmówienie złożenia przysięgi, oraz na osoby zachowujące się niewłaściwie podczas rozprawy.

(2) Postanowienie wojewódzkiego urzędu rozjemczego, nakładające grzywnę do 30 złotych, a powiatowego urzędu rozjemczego do 10 złotych — jest ostateczne.

(3) Od postanowienia wojewódzkiego urzędu rozjemczego, nakładającego krzywnę ponad 30 złotych, i od postanowienia powiatowego urzędu rozjemczego, nakładającego grzywnę ponad 10 złotych, służy w ciągu 14 dni od dnia doręczenia postanowienia prawo odwołania się do sądu grodzkiego, w którego okręgu znajduje się siedziba urzędu rozjemczego. Orzeczenie sądu grodzkiego jest ostateczne.

(4) Urzędnik publiczny, wezwany do złożenia wyjaśnień z tytułu piastowanego urzędu, odpowiada za czyny lub zaniechania, wymienione w ust. 1, w drodze służbowej.

Art. 19.

Wszystkie władze i urzędy powinny udzielać urzędowi rozjemczemu pomocy prawnej. W szczególności sądy oraz organa egzekucyjne winny dostarczać na żądanie urzędu rozjemczego potrzebnych akt.

Art. 20.

Rozprawy są ustne i jawne. Jawność należy wyłączyć na zgodny wniosek obu stron, a na wniosek choćby jednej strony wówczas, gdy mają być rozpatrywane wydarzenia z życia prywatnego lub tajemnice zawodowe. Publiczne ogłoszenie treści rozprawy tajnej jest wzbronione. Zakaz ten nie dotyczy orzeczenia.

Art. 21.

(1) Urząd rozjemczy może dopuszczać i przeprowadzać dowody nawet niepowołane przez strony i nie jest związany żadnemi ustawowemi zasadami dowodowemi, lecz ma orzekać według swego przekonania, opartego na swobodnej ocenie wszelkich okoliczności.

(2) W szczególności może:

1) przyjąć i uwzględnić dowód ze świadków i przesłuchania stron przeciwko dowodom z dokumentów;

2) wziąć pod uwagę ustne przyrzeczenia dane przed, przy lub po sporządzeniu dokumentu, chociażby nie były zgodne z dokumentem.

Art. 22.

(1) Protokóły posiedzeń urzędu rozjemczego powinny być podpisane przez przewodniczącego i osobę, prowadzącą protokół. Protokóły zeznań świadków oraz przesłuchania biegłych powinny być podpisane również przez te osoby.

(2) Wypisy postanowień, orzeczeń i ugód powinny być zaopatrzone podpisem przewodniczącego oraz pieczęcią urzędu. Pisma, wezwania, zaświadczenia i t. p., pochodzące z urzędu rozjemczego, podpisuje z upoważnienia przewodniczącego sekretarz tego urzędu.

(3) Urzędy rozjemcze używają okrągłych pieczęci z godłem państwowem, naokoło którego znajduje się nazwa urzędu i oznaczenie jego siedziby.

Rozdział IV.

Ugody i orzeczenia.

Art. 23.

(1) Ugoda, zawarta przed urzędem rozjemczym, jeżeli ją podpisały strony i zespół orzekający, ma moc prawną narówni z wyrokiem sądowym i stanowi tytuł egzekucyjny.

(2) Ugody, zawarte przed urzędem rozjemczym, są wolne od opłat stemplowych.

Art. 24.

(1) Orzeczenie może być wydane dopiero wówczas, gdy strony miały możność wypowiedzenia się tak co do okoliczności sprawy, jak i co do wyniku przeprowadzonych w danej sprawie dochodzeń.

(2) Orzeczenie należy sporządzić na piśmie najdalej w ciągu trzech dni po ukończeniu rozprawy.

Art. 25.

(1) Orzeczenie urzędu rozjemczego winno zawierać: a) miejsce i datę wydania orzeczenia, b) oznaczenie urzędu, c) imiona i nazwiska członków zespołu orzekającego, d) dokładne oznaczenie stron, ich ustawowych zastępców i pełnomocników w sprawie (imiona i nazwiska, zawód, miejsce zamieszkania i stanowisko w sporze), e) wskazanie, na czyj wniosek wydano orzeczenie, f) orzeczenie co do przedmiotu sporu i w sprawie kosztów, g) krótkie przedstawienie stanu rzeczy i uzasadnienie.

(2) Orzeczenie może nałożyć obowiązek zabezpieczenia wykonania jego poszczególnych postanowień.

(3) Orzeczenie winno być doręczone stronom na piśmie.

(4) Orzeczenia urzędu rozjemczych są wolne od opłat stemplowych.

Art. 26.

(1) Orzeczenie urzędu rozjemczego jest ostateczne i ulega zaskarżeniu tylko w przypadkach następujących:

1) jeżeli urząd rozjemczy przekroczył zakres swej właściwości,

2) jeżeli pogwałcono istotne przepisy postępowania,

3) jeżeli orzeczenie jest niezrozumiałe lub sprzeczne z prawem,

4) jeżeli nie zostały należycie wyświetlone okoliczności sprawy, mające wpływ stanowczy na rozstrzygnięcie,

5) jeżeli zachodzą przyczyny, które stanowią podstawę do skargi o wznowieniu postępowania.

(2) Skargę o uchylenie orzeczenia należy wnieść za pośrednictwem urzędu rozjemczego do sądu okręgowego w ciągu dwóch tygodni od doręczenia orzeczenia. Właściwy jest sąd okręgowy, znajdujący się w siedzibie wojewódzkiego urzędu rozjemczego.

(3) Z orzeczeniami zrównane są postanowienia, kończące postępowanie.

Art. 27.

(1) Sąd okręgowy w razie uwzględnienia skargi uchyla orzeczenie urzędu rozjemczego i przekazuje sprawę temu samemu urzędowi do ponownego rozpatrzenia w innym zespole orzekającym.

(2) Jeżeli sąd okręgowy uzna, że niema pogwałcenia istotnych przepisów postępowania, a zachodzi naruszenie prawa materjalnego, może orzec co do przedmiotu sprawy zamiast odesłania sprawy do ponownego rozpatrzenia. Przy wydaniu wyroku sąd okręgowy jest związany stanem faktycznym, ustalonym w zaskarżonem orzeczeniu.

(3) Na orzeczenie sądu okręgowego niema zażalenia ani odwołania.

(4) Urząd rozjemczy, któremu sprawa została odesłana, związany jest wykładnią prawa, zawartą w orzeczeniu sądu okręgowego. Nie można opierać skargi na orzeczenie urzędu rozjemczego, wydane po ponownem rozpoznaniu sprawy, na podstawach, sprzecznych z wykładnią prawną, ustaloną przez sąd okręgowy.

Art. 28.

Prawomocne orzeczenie urzędu rozjemczego ma moc prawną narówni z wyrokiem sądowym i stanowi tytuł egzekucyjny.

Rozdział V.

Koszty.

Art. 29.

Koszty, związane z utworzeniem i utrzymaniem wojewódzkich urzędów rozjemczych, pokrywane są z budżetu Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych, koszty zaś, związane z utrzy-

maniem powiatowych urzędów rozjemczych, z budżetu powiatowych związków komunalnych.

Art. 30.

(1) Wnioskodawca wnosi koszty postępowania oraz specjalne opłaty od wniosku o rozpoznanie sprawy i od wydanych przez urząd rozjemczy dokumentów.

(2) Łączna wysokość opłat, wymienionych w poprzednim ustępie, nie może przenosić odpowiednich opłat sądowych. Wysokość i sposób poboru opłat ustala Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych.

(3) Powyższe koszty i opłaty w sprawie przed wojewódzkim urzędem rozjemczym wpływają na dochód budżetu Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych, w sprawie zaś przed powiatowym urzędem rozjemczym — na rzecz powiatowego związku komunalnego na odrębny rachunek urzędu rozjemczego, oraz w obu przypadkach także na rzecz Centralnego Biura do Spraw Finansowo-Rolnych według stosunku, który określi Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Spraw Wewnętrznych.

(4) Grzywny, wymierzane na podstawie ustawy niniejszej oraz zaległe opłaty i koszty postępowania przed urzędem rozjemczym będą ściągane w trybie administracyjnym. Jeżeli grzywny te zostały nałożone na członków wojewódzkiego urzędu rozjemczego, wpływają na dochód budżetu Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych, grzywny natomiast, nałożone na członków powiatowego urzędu rozjemczego, bądź w sprawach, toczących się przed tym urzędem, wpływają na dochód budżetu powiatowego związku komunalnego na odrębny rachunek urzędu rozjemczego.

Art. 31.

(1) Jeżeli postępowanie przed urzędem rozjemczym zostanie zakończone ugodą, rozdział kosztów postępowania powinien być przewidziany w tejże ugodzie.

(2) W innych wypadkach urząd określi, kto i w jakich częściach ponosi koszty.

Art. 32.

W postępowaniu ze skargi o uchylenie orzeczenia urzędu rozjemczego pobiera się opłaty według przepisów o kosztach sądowych. Opłata sądowa od skargi o uchylenie wynosi połowę wpisu stosunkowego.

Rozdział VI.

Postanowienia końcowe.

Art. 33.

Nadzór nad działalnością urzędów rozjemczych sprawuje Minister Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Minister Sprawiedliwości. Ministrowie ci określą w drodze rozporządzenia sposób wykonywania nadzoru.

Art. 34.

(1) Urzędy rozjemcze, powstałe na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 sierpnia 1932 r. o utworzeniu urzędów rozjemczych do spraw kredytowych małej własności rolnej (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 653), stają się z mocy prawa powiatowemi urzędami rozjemczemi w rozumieniu ustawy niniejszej.

(2) Sprawy, które w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej toczą się przed urzędami rozjemczemi do spraw kredytowych małej własności rolnej, będą zakończone w trybie przepisów ustawy niniejszej.

Art. 35.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom Rolnictwa i Reform Rolnych, Skarbu, Sprawiedliwości oraz Spraw Wewnętrznych, każdemu we właściwym zakresie działania.

Art. 36.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i traci moc obowiązującą w terminie i na obszarach, które określi Rada Ministrów w drodze rozporządzeń, ustalając jednocześnie przepisy przejściowe. Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej traci moc obowiązującą rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 sierpnia 1932 r. o utworzeniu urzędów rozjemczych do spraw kredytowych małej własności rolnej (Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 653).

(Dz. U. R. P. z 24.I.36 r. Nr. 5, poz. 60).

8.

PISMO OKÓLNE MINISTERSTWA R. i R. R.

Nr. Z. Ryb. III—7/1/36 r. z dnia 8 stycznia 1936 r.

w sprawie świadczeń obwodów rybackich własnych na Fundusz Ochrony Rybactwa.

W związku z p. b ust., I pisma okólnego z dnia 15 kwietnia 1935 r. Nr. Z. Ryb. III—7/6/35 w sprawie sposobu obliczania wpłat i składek na „Fundusz Ochrony Rybołówstwa" (Dz. Urz. M. R. i R. R. Nr. 5, poz. 43) wyjaśnia się co następuje:

I. Przewidziane w art. 41 ustawy o rybołówstwie uczestnictwo właścicieli obwodów rybackich własnych w kosztach ogólnego zagospodarowania rybackiego wód otwartych i obrony rybołówstwa od szkód — rozpoczyna się od chwili:

1. uznania na podstawie art. 34, względnie 39 ustawy o rybołówstwie odnośnego obszaru wody lub niewydzierżawionego obwodu rybackiego—za obwód rybacki własny;
2. rozwiązania (art. 23, 24, 25 ustawy o rybołówstwie; § 7 umowy o dzierżawę obwodu rybackiego — Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 166 z 1935 r.) lub wygaśnięcia umowy o dzierżawę obwodu rybackiego, jeżeli wydzierżawiony obwód rybacki uznany zostanie za obwód rybacki własny.

II. Jeżeli obwód rybacki własny nie jest wypuszczony w dzierżawę przez właściciela obwodu — wysokość kwoty, należnej według ust. 4 art. 41 ustawy o rybołówstwie od właściciela obwodu określa powiatowa władza administracji ogólnej, jako piętnaście od sta czynszu dzierżawnego, jakiby został osiągnięty, gdyby obwód rybacki był w dzierżawę wypuszczony. Wspomnianą kwotę winna powiatowa władza administracji ogólnej ustalić na podstawie opinji znawcy rybackiego co do osiągalnej wartości czynszowej danego obwodu.

III. Zaległe świadczenia właścicieli obwodów rybackich własnych, wynikające z postanowień art. 41 ustawy o rybołówstwie, należy ściągać w trybie postępowania przymusowego w administracji.

IV. W sprawie ewentualnych kar za zwłokę w płatności wspomnianych świadczeń należy uwzględnić postanowienia art. 53-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowem w administracji (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 342).

(—) E. Baird

Naczelnik Wydziału

Otrzymują: wszystkie Urzędy Wojewódzkie, z wyjątkiem Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, oraz Komisarjat Rządu m. st. Warszawy.

POZA WYŻEJ WYMIENIONEMI UKAZAŁY SIĘ NASTĘPUJĄCE USTAWY, DEKRETY I ROZPORZĄDZENIA:

Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 9 grudnia 1935 r. o sprostowaniu błędu w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 29 sierpnia 1935 r. wydanego w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Spraw Wewnętrznych, o terminie rozpoczęcia prac komisyj klasyfikacyjnych (Dz. U. R. P. z 7.I.36 r. Nr. 2, poz. 7).

Dekret Prezydenta R. P. z dnia 14 stycznia 1936 r. o podatku od nieruchomości (Dz. U. R. P. z 15.I.36 r. Nr. 3, poz. 14).

Dekret Prezydenta R. P. z dnia 14 stycznia 1936 r. o ulgach w spłacie zobowiązań spółdzielni rolniczych i ich central (Dz. U. R. P. z 15.I.36 r. Nr. 3, poz. 23).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 grudnia 1935 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych o zmianie rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 10 września 1932 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta R. P. z dn. 11 lipca 1932 r. o monopolu spirytusowym, opodatkowaniu kwasu octowego i drożdży oraz sprzedaży napojów alkoholowych (Dz. U. R. P. z 17.I.36 r. Nr. 4, poz. 32).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 31 grudnia 1935 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych o ustaleniu ogólnego kontyngentu odpędu na trzechlecie 1936/37, 1937/38 i 1938/39 dla gorzelni rolniczych oraz podziale tego kontyngentu na poszczególne województwa (Dz. U. R. P. z 17.I.36 r., Nr. 4, poz. 33).

Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dn. 14 stycznia 1936 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Sprawiedliwości, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych o tymczasowej zmianie „Regulaminu przewozu przesyłek towarowych na kolejach żelaznych“ (Dz. U. R. P. z 17.I.36 r. Nr. 4, poz. 34).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 20 stycznia 1936 r. w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych o ustaleniu podstawowej ceny za spirytus na kompanję 1935/36 r. (Dz. U. R. P. z 24.I.36 r. Nr. 5, poz. 50).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 20 stycznia 1936 r. w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych o zniżce celnej na jabłka świeże (Dz. U. R. P. z 24.I.36 r. Nr. 5, poz. 51).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 stycznia 1936 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie zmiany rozporządzenia z dn. 28 czerwca 1926 r. o wykonaniu ustawy o mierniczych przysięgłych (Dz. U. R. P. z 24.I.36 r. Nr. 5, poz. 55.).

Warszawskie Zakłady Graficzne, Wilcza 60, tel. 893-47.